СВОБОДА

LIBERTY

Часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза“.

Рôкъ X. | Олифантъ, Па. Четверъ 4-го Децембра 1902. | Число 49.

Що чувати въ свѣтѣ.

Чимъ больше орґанізують ся американьскй робôтники, чимъ сильнѣйшй ихъ орґанізаціи и яснѣйшу мають цѣль, тымъ чемнѣйшй для нихъ капіталісты, скоршй до уступчивости и тымъ красшй выгляды на будучность мае робôтникъ. За примѣромъ не треба довго шукати, бо ось и минувшого тыжня лучила ся подѣя, котра вповнѣ потверджуе повысшй высказъ.

Богате зелѣзниче товариство — „Пенсилвенія Р. Р. Ко“ оповѣщуе, що вôдъ 1-го падолиста с. р. пôдвысшить своимъ робôтникамъ платню о 10 центôвъ на долярѣ. До пôдвышки мають право всѣ машиністы, кондукторы, брексмены, сторожѣ, послугачѣ, ремѣсники зъ зелѣзначихъ варстатôвъ и загаломъ всѣ робôтники безъ вымки, котрй побирають мѣсячно менше вôдъ 200 долярôвъ. Схôснувало зъ сего 216 тысячь робôтниковъ. Въ колька днѣвъ опôсля дало таку саму пôдвышку друге велике товариство, „Ню Йоркъ Централъ Р. Р. Ко“, а въ слѣдъ за нимъ пôшло 17 прочихъ компаній изъ сходныхъ стейтôвъ. Такимъ способомъ побôльшено платню и полѣпшено долю 650 тысячамъ робôтниковъ, котрй працюють на згаданыхъ зелѣзницяхъ, и обчислено, що ся пôдвышка вынесе рôчно около 25 міліонôвъ долярôвъ.

А задля чого капіталісты выкидають такй великй грошѣ? чи може зъ доброго серця? Нѣ. Ото передъ колькома мѣсяцями зъорґанізували ся зелѣзничй робôтники зъ цѣлыхъ Сп. Державъ въ одно велике товариство, и ся обставина полѣпшила ихъ долю. Капіталісты знають добре, що така орґанізація выдро силою, чого не дадуть ей добровôльно, бо скорше чи пôзнѣйше може застрайкувати и задержати зелѣзничій рухъ въ цѣлыхъ Спол. Державахъ. Имъ звѣсна цѣль робôтничихъ орґанізацій, звѣсна тй страшна сила зъорґанізованого робôтника и, якразъ тому стають ся уступчивыми.

Удержане Индіянôвъ, сихъ первѣстныхъ властителѣвъ и горожанъ Америки, стоить нашу републику много міліонôвъ. Пôсля недавно оповѣщеного рапорту ґенерального комісаря индіяньскихъ резервацій, Джанса, вôдъ часу проголошеня независимости Сп. Державъ, до 1. жовтня с. р. выплатили они на сю цѣль 1085 міліонôвъ 275 тысячь долярôвъ. Зъ того выдано на удержане Индіянôвъ 845 міл. 275 тысячь, а на выховане индіяньскихъ дѣтокъ 240 міліонôвъ долярôвъ.

Оденъ зъ американьскихъ синдикатôвъ закупивъ на дняхъ въ канадійской провінціи Онтеріо 2,000.000 акрôвъ незаселеной доси и дуже плодородной землѣ. Синдикатъ загадуе розпарцелювати сѣ помѣжь фармерôвъ, котрй еміґрують зô Спол. Державъ до Канады. Земля буде роздѣлена на 50 тысячь фармôвъ и продана американьскимъ переселенцямъ по 3 доляри за акеръ, вразъ изъ транспортацією на мѣсце.

Треба при тôмъ запримѣтити, що хочь въ Онтеріо е ще доси около 25 міліонôвъ акрôвъ незаселеной землѣ, канадійскй верховоды дуже невдоволенй, коли переходить она въ руки Американцѣвъ. Всѣ пôдозрѣвають, що хитрй Американцѣ хочуть потворити въ Канадѣ сильнй оселѣ и дѣлати въ тôмъ напрямѣ, абы прилучити Канаду до Сп. Державъ. — Консервативна праса пôдозрѣвае навѣть, будьто бы грошѣ на купно канадійской землѣ давало потайки правительство Сп. Державъ. Обговорюючи послѣдне купно кôнчить такъ: „За послѣдныхъ 2 роки выеміґрувало изъ Спол. Державъ до Канады поверхъ 100 тысячь фармерôвъ, а другихъ тôлько прійде не забаромъ. Всѣ они явно аґітують за прилученемъ Канады до Сп. Державъ и находять чимразъ больше приклонниковъ. Наколи такъ дальше пôде, то за колька лѣтъ щезне Анґлія зъ мапы Америки и зъ лиця землѣ. Американьскій орелъ выѣсть зводси британьского льва“...

Венезуели грозить новый ворогъ, не менше страшный вôдъ домашнои вôйны. Є нимъ Нѣмеччина, котрôй она завинила значну суму грошей. Нѣмецке правительство вôдъ давна домагало ся сплаты довгôвъ, а коли убога Венезуеля не могла ихъ вôддати, пôслала цѣлу военну фльоту, що мае змусити еѣ до сего. Само собою розумѣе ся, що при такôй „еґзекуціи“ може прійти до новыхъ насильствъ и проливу крови. Нѣмецка фльота вôдплыла до Венезуелѣ дня 2. м. м.

Фабричнй робôтники на Кубѣ вспѣли зъорґанізувати ся въ колька юній и передъ тыжнемъ застрайковали, домагаючись пôдвысшеня платнѣ та й скороченя дня працѣ. Сй першй зъусиля боротьбы о свои права прійшлось имъ обильно полити кровію. Коли дня 24. м. м. колька тысячь страйкерôвъ демонструвало улицями мѣста Гаванны, капіталісты выслали противъ нихъ гурму полісменôвъ и велѣли зробити „порядокъ“. Ну, а звѣсно, яке значѣне мае сесе слово въ капіталістичнôмъ устрою. Полісмены ужили оружя и убили 8 а покалѣчили около 100 робôтниковъ. Такъ заводить ся порядокъ въ XX. столѣтю...

Имперія батюшки царя буде теперь мати тôлько шпѣгунôвъ, якъ звѣздъ на небѣ а пѣску въ морю. Шпѣгують попы, жандармы, помѣщики, тайна поліція, и Богъ зна хто, та мимо того все таки здае ся царскому урядови, що мае за мало шпѣгунôвъ, бо недавно побôльшивъ тайну полію о колька тысячь головъ. Теперъ вже будуть безпечнй. Такъ само царь Николай II. тямить за своихъ вѣрныхъ слугъ и платить имъ совѣсно за вѣрну службу. Недавно выдавъ вôнъ приказъ, щобы платню тайнои поліціи побôльшити о 33 процентъ, такъ, що удержане тайнои поліціи буде стояти Росію 30 міліонôвъ рублѣвъ рôчно!

И най ту хто заперечить, що въ Росіи нема добра. Є, — бо тамъ безъ страйку пôдвысшають платню о одну трету, але... лишень царскимъ шпѣгунамъ. Нашй москвофілы можуть радувати ся зъ того...

Розôйшла ся чутка, будьто бы австрійскій цѣсарь не хотѣвъ згодити ся, щобы его наслѣдникомъ бувъ архикнязь Францъ Фердинандъ. Причиною того мае бути морґанатичне супружество престолонаслѣдника зъ дочкою „простого“ ґрафа. Говорять, що цѣсарь нѣякъ не хоче пристати на се, щобы на престолѣ Габсбурґôвъ засѣла цѣсарева не зъ царского роду. Пôсля донесень анґлійской часописи „Daily Telegraph“ въ дворскихъ кругахъ натискають сильно на Франца Фердинанда, абы зрѣкъ ся права до престола въ хосенъ 15-лѣтного архикнязя Кароля Франца, сына его брата Оттона.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

Грудень		
4	Ч.	Введеніе Богород.
5	П	Филимона, Кикилія
6	С.	Григорія авр.
7	Н.	25. по Сош. Катерины
8	П.	Климента
9	В.	Алипія
10	С.	Якова муч., Палладія

— **Улицѣ** мѣста Алтмонъ, Ва. були выдрукованй дорогимъ матеріяломъ. Оденъ подорожный хемікъ вôдкрывъ случайно, що тона камѣня, якимъ бруковано мѣсто, мае въ собѣ за 20 долярôвъ золота: Чутка о тôмъ вôдкритю стрѣлою рознесла ся помѣжь жителями. Всѣ кинули ся до камѣня, каждый бажавъ набрати его якъ найбôльше, а заки ще поліція могла сему перешкодити, позрывано брукъ майже на всѣхъ улицяхъ.

— **Черезъ** помылку друкарску въ дописи зъ Grannville, N, Y. въ ч. 47. опущено брацтво Благовѣщеня Пресв. Богородицѣ число въ Соед. 60., котре также взяло участь въ посвяченю церкви и щиро старало ся и старае ся о новый Храмъ Божій.

— **Орґанъ** о. Обушкевича писавъ въ 11 ч. такъ: „Радôсна вѣсть. Дня 30-го Юнія. пріѣхалъ зъ Галичины до Америки щиро-рускій священникъ о. Іоаннъ Олшевскій. Щирымъ серцемъ витаемъ о. Олшевского мы, амер. Русины, бо въ его особѣ, получили мы правдивого пастыря вѣры Христовои и борця за рускій народъ.

О. Олшевскій представил ся ґенеральному Вѣкарію о. Годобаю, который мае вже власть и надъ галицкими священниками.

...Щаслива буде та громада, котора буде мати о. Олшевского у себе за священика.

Недавно сему, якъ вѣдомо о. Ольшевскій такъ выхваленый въ орґанѣ о. Обушкевича и Общества перейшовъ на царославіе. Щожь теперь на тое скажуть о. Обушкевичь и Общество та ихъ орґанъ? Чи такихъ правдивыхъ пастирѣвъ вѣры Христовои и борцѣвъ за русскій народъ хотять они Русинамъ навязати?

— **Не** дайте ся баламутити. Орґанъ о. Обушкевича все пише, що приступають новй брацтва до Общества. Не вѣрте сему и не дайтесь дурити. Єсли два три членi приступить до ихъ Общества то они заразъ пишуть, що приступило цѣле нове брацтво. А чому не пишуть сколько въ нѣмъ членôвъ? Чому не пишуть сколько членôвъ въ цѣлôмъ Обществѣ? Чому не напишуть, колько е приходу и розходу кождого мѣсяця? Общество здае ся мае не больше якь якихъ 300 до 400 членôвъ, значить тôлько що два три великй брацтва. Мы не е противъ того, щобы Русины кромѣ Союза належали и до другихъ орґанізацій, хочь бы и до „Общества“, але кождый повиненъ переконатись, заки вступить до якои орґанізаціи яка тая орґанізація, чи сильна она, сколько мае членôвъ и яка еѣ будучность. Отже еще разъ кличемо; не дайтесь баламутитись!

— **Паровый** котелъ въ фабрицѣ „Американъ Айронъ & Стилъ Ко.“ въ Лібенонъ, Па. ексильодувавъ передъ колькома днями и знищивъ половину фабрики. 20 робôтниковъ було тяжко раненыхъ и попареныхъ, а 8 погибло на мѣсци. Зъ помѣжь раненыхъ померло вже 6.

— **Скаженый** песъ покусавъ въ Русквновцяхъ спишской столицѣ и Угорщинѣ, 3. людей, а въ Левочи 5. Мѣжь покусаними е лѣкарь, д-ръ Бела Боярскій и аптикарь Виліямъ Бекеръ. Всѣхъ покусаныхъ вôдослано до лѣчничого заведеня Пастера въ Будапештѣ.

— **На** рѣцѣ Дунаю, недалеко Оршовы, потонувъ корабель вразъ изъ 30-ма людьми.

— **Военный** походъ противъ одного одинокого чоловѣка велѣло оногды розпочати италійске правительство. Є нимъ розбишака Варсальонъ, котрый вже вôдъ колькохъ лѣтъ непокоѣть провінцію Джірдженти, на Сициліи. Противъ того „сицилійского Мусоліна“ выслано цѣлый полкъ, бо вôнъ мае межи селянами такъ велику повагу, що они называють его „нашимъ посломъ“, а то длятого, що черезъ него выбрано на пословъ прихильниковъ селянъ. Щобы бандитъ не втѣкъ, до иншои провінціи, то цѣлый повѣтъ Джірдженті обведено вôйсковымъ кордономъ. На голову Варсалона вызначено 15.000 лірôвъ (коронъ). Цѣлый походъ вôдбувае ся пôдъ командою ґенерала бриґады Міррі, для котрого треба було завести окремый телеґрафъ, бо всѣ вѣсти, высыланй звычайнымъ телеґрафомъ, доходили бы до вѣдомости бандита. Головну вôйскову акцію ведуть пять компаній карабінерôвъ (жандармôвъ) пôдъ командою майора Баллянті, котрымъ придано ще 100 тайныхъ аґентôвъ поліційныхъ. Коли бандитъ передъ двома днями довѣдавъ ся, що противъ него лагодить ся походъ, мавъ на стôлько вôдваги чи зухвалости, що зажадавъ вôдъ ґен. Міррі, абы позволивъ ему поговорити зъ нимъ. Вôнъ готовъ бы скапітулювати пôдъ условемъ, щобы ему позволено вывандрувати. Передъ колькома недѣлями купивъ вôнъ своѣй жѣнцѣ ґрунтъ за 20 тысячôвъ лірôвъ. Зъ обавы передъ кровавою местію не важивъ ся нѣхто непокоити его родину.

— **Страйкъ** друкарскихъ складачѣвъ выбухъ въ Будапештѣ (Угорщина). Страйкуе загаломъ звышь 900 люда зъ 30. друкарень. Лишь въ колькохъ друкарняхъ не страйкують, бо ихъ властителѣ згодили ся на новый цѣнникъ, предложеный имъ друкарскими складачами. Богато часописей не выходить черезъ сей страйкъ.

— **Якійсь** злочинець закравъ ся оногды въ ночи до готелю Кристофера Партланда въ Маганой Сіти, Па. и пôдкинувъ пôдъ шинквасъ (бару) динамітовый набôй зъ запаленымъ ґнотомъ. Динамітъ ексильодувавъ зъ такою силою, що знищивъ цѣле урядженe готелю, всѣ бочки, чарки фляшки, барилка и пр.; вырвавъ пôдлогу, передну стѣну и значно ушкодивъ два сусѣднй будинки. У всѣхъ домахъ довкруги повылѣтали шибы зъ вôконъ. Готельничій, що зъ родиною спавъ тодѣ надъ готелемъ, лише чудомъ лишивъ ся при житю. Експльозія выкинула его зъ лôжка неначе галушку. Догадують ся, що динамітъ пôдложивъ хтось зъ мести.

— **При** гашеню пожежѣ, яка выбухла минувшого тыжня на корабельныхъ докахъ въ Ашландъ, Вис. втратило жите 12 членôвъ пожарнои сторожѣ. Однй зъ нихъ погорѣли живцемъ, а другй потопили ся.

— **Италійскій** король, Викторъ Емануилъ, подôбно якъ и російскій царь, не може дождати ся престолонаслѣдника. Надѣявъ ся, що сими днями народить ся ему сынъ, ажь ту гримъ щасте въ хату!... Бузько принѣсъ дочку.

— **Всѣ** Русины, що перейшли на царославіе повинні запамятати собѣ, що царославный епископъ жадае запису церковного маетку на себе всюды тамъ де громады суть бѣднй и не могуть самй утримати священика. Доносять намъ, що царославный епископъ сказавъ царославнымъ въ Ансоніи що если до Рôздва не запишуть на него свои церкви, то забере вôдъ нихъ геть священика и якiсь тамъ еще рѣчи.

— **Жертвою** пожежѣ упали богатй копальнѣ угля коло Стрейсвілъ, въ Огайо. Згорѣло 50 вôзкôвъ до угля, вся машинерія, дороге уряджене и около 250 тысячь тонъ угля. На щасте огонь лучивъ ся въ недѣлю, наслѣдкомъ чого обôйшло ся безъ больших жертвъ въ людяхъ. Въ копальни було тодѣ лише 3. людей, котрй погибли.

— **Передъ** трибуналомъ присяжныхъ судѣвъ въ Будапештѣ вôдбула ся недавно розправа противъ складача Ивана Тасія, обжалованого президентомъ угорского кабінету Сельомъ и міністромъ рôльництва о сбиду чести. Тасі оголосивъ въ соціялістичнôй часописи »Nepszawa« статю, въ якôй закинувъ крадѣжь обомъ міністрамъ при закупнѣ Щирбского озера для державы. Мін. Дарані прибувъ лично на розспраеу, абы, якъ казавъ, доказати безосновность напасти, и додавъ що, якъ треба, то и п. Сель появить ся въ судѣ. Обжалованый Тасі звинявъ ся тимъ що не мавъ намѣру обиджати міністрôвъ, але тому написавъ статю, абы приневолити пословъ до интерпеляцій въ тôй справѣ. По переведеню розправы трибуналъ засудивъ Тасія на 3 мѣсяцѣ за обиду мін. Даранія, а увôльнивъ вôдъ обиды п. Селя.

Добре бы було, абы королѣ и царѣ ставали такъ передъ судомъ наколи ихъ обидить хто зъ пôдданыхъ.

— **Церковь** въ Гуснôмъ нижнôмъ, турчаньского повѣта (Галичина) згорѣла до основъ. Дзвôнницю зъ дзвонами уратовано. Церковь була дуже низько асекурована. Причина пожежѣ незвѣсна. — Въ Матеѣвцяхъ, спишского комітату, на Угорщинѣ, згорѣло 108 домôвъ и колькадесять господарскихъ будинкôвъ разомъ изъ припасами збôжа. Шкода не була й въ половинѣ обезпечена. Огонь повставъ зъ необережности. — Въ Солотвинѣ (Галичина) згорѣло оногды 20 селяньскихъ загородъ.

— **Майже** всю озимину знищили мыши въ повѣтахъ: львôвскôмъ, сокальскôмъ, мостискôмъ и дрогобицкôмъ. Повѣтовй рады взяли ся до вытроеня мышнѣ фосфоромъ.

— **Смерть** пôдъ землею стрѣтила въ копальни Кембриджь, коло Шенандоагъ, Па. двохъ майнерôвъ — Ед. Синевича и Мартина Янниса. Обохъ засыпала земля.

— **Послѣдними** днями зъ цѣлого свѣта находять грôзнй вѣсти про выбухъ вульканôвъ. Мѣжь иншими почавъ выбухати вульканъ Санта Марія въ Ґватемалѣ и надѣлавъ безлѣчь пакости. О сколько доси звѣсно, погибло около 5000 душь, а матеріальнй шкоды не меншй якъ на островѣ Мартиніцѣ. Все довкруги похоронене пôдъ грубою верствою попелу и лявы, яка сягае вершка домôвъ. Богатй оселѣ, плянтаціи кавы, огороды и лѣсы такъ знищенй, що й слѣду по нихъ не лишилось. Въ бôчнôй стѣнѣ вулькану повстали 3 новй кратеры, котрй безъ перервы выкидають изъ себе страшный огонь, пару и дымъ. Кораблѣ не можуть нѣякъ наближити ся до берега, наслѣдкомъ густого дыму и пары, убійчихъ ґазôвъ и хмаръ попелу. — Зъ Новои Зеляндіи телеґрафують, що давно выгаслй вульканы въ громадѣ островôвъ Самґа, вôдъ колькохъ днѣвъ выбухають зô страшною силою. Численнй вульканы острова Савґи засыпали колька сѣлъ. Цѣлый островъ покритый верствою попелу, грубою на два цалѣ. — Вульканъ на островѣ Стромболи, недалеко Сициліи, почавъ выбухати дня 13 е. м. Зъ его кратеру сипле ся попѣлъ и жужлѣ, пливе лява и бухають величезнй стовпы поломѣни. Всѣ жителѣ утѣкають зъ острова передъ горячимъ попеломъ и убійчими ґазами. Много домôвъ и будовель лягло въ звалищахъ.

— **При** розвалюваню стѣны старои фабрики въ Манжоа, въ надреньскôй провінціи, найдено 500 тысячь франкôвъ въ французкихъ банкнотахъ, що були замурованй въ стѣнѣ. На жаль не мають они нынѣ нѣякои вартости, бо походять еще зъ 1793 року.

Членамъ „Общества русскихъ братствъ“ пôдъ розвагу.

I.

Кажуть платити, а незнати на що и за що.

Вôдъ 5 юнія б. р. почавши орґанъ о. Обушкевича кричить: „Приступайте до общества“, а до днесь анѣ вôнъ анѣ общество не оголосило публично точныхъ приходôвъ и розходôвъ анѣ публично не оголошуе, якй члены приступають, а за ґазету вôдтягають за кождого члена $1.20 рôчно. Такъ то ґаздують свѣцкй „чесній“ мадяроньско-москвофульскй урядники общества котрыхъ другй орґанізаціи рускй навѣть за членôвъ не хотѣли-мати.

Дня 18 септ. б. р. вправдѣ голосить, що за минувшій рôкъ (1901—1902 р.) общество мало всего приходу 2259 дол. 95 ц. (можна догадувати ся числа членôвъ 350 до 400), а розходу 1499 дол. 26 ц., чистого доходу было за минувшій годъ 760 дол. 69 ц. — Зъ року 1901 р. остало ся 809 дол. 96 ц. разомъ въ касѣ 1570 дол. 65 ц. — Красне справоздане касове! Замовчуе и цѣлкомъ не знати, на що грошѣ зôстали выданй!

Понеже конвенція а властиво мітинґъ кôлькохъ делеґатôвъ въ Шенандоа не выслѣдивъ и не оголосивъ до нынѣ числа членôвъ въ „обществѣ“, то видно, що общество занадто мало мае членôвъ и боить ся, що въ разѣ выявленя дѣйсного числа членôвъ, жаденъ розумный Русинъ не дасть ся ловити на вудку хитрымъ москвофуламъ и мадяронамъ.

Понеже общество вже другій рôкъ не оголошуе нѣколи именъ новоприступаючихъ членôвъ, е другій знакъ, що мудрагелѣ урядники уважають своихъ членôвъ за глупыхъ баранôвъ. По трете орґанъ общества кричить, що тамъ або тамъ приступило нове братство до „общества“ и що вже мае всѣхъ прим. 12, и хвалить ся неначе котомъ въ мѣшку але нѣколи не выясняе, кôлько членôвъ нове братство числить тай якй се члены приступили, и чи цѣле братство чи лишь частина, чи лишь пару! На лайки на украинцовъ-радикаловъ и на адвертайзменты такихъ чесныхъ бизнесістôвъ якъ г. Шлянта есть досыть мѣсця въ „Нюйорской Брехни“, але на справы общества то не ма! Се вина членôвъ, що дають ся обдурювати дурисвѣтамъ!

II.

„Общество“ зô свѣцкои орґанізація перейшло въ церковну орґанізацію, и то въ цареславну, завдяки хитрому о. Обушкевичеви.

Общество, котре вôдъ початку основаня звышь пôвтора року обходило ся безъ святыхъ патронôвъ, на конвенціи въ Шенандоа зôстало приняте на лоно хрістіяньства и взяло собѣ за патронôвъ славяньскихъ Апостолôвъ св. Кирилла и Меѳодія, значить зô свѣцкого перейшло въ церковне, а се бувъ маневръ о. Обушкевича, бо хотѣвъ зôстати Главнымъ Духовнымъ управителемъ (капеляномъ). И такъ ся стало, а ks. Olszewskoh-о (теперѣшного цареславного батюшку — выклятого уніята — греко-католика зъ Мейфильдъ) и собрата о. Обушкевича именовано заступникомъ духовн. управителя. И до нынѣ нѣхто не знае, чи „общество“ есть цѣле цареславне, чи цареславне и греко-католическое, чи може независиме церковне.

III.

Понеже до днесь царославного поляка ks. Olszewskoho не скинено зъ заступника Духовного управителя, то видно що и Главный Духов. управитель, о. Обушкевичъ тримае зъ ks. Olsz., и що цѣле общество є цареславне, цѣла редакція и спôлка „Брехнѣ“

§. 5. общества (хиба на смѣхъ) говорить, що общество мае на цѣли поддержовати греческо-русскій восточный обрядъ (greek russian oriental rite). — Такого на свѣтѣ не ма, бо есть або греко-католицкій або греко-православный.

IV.

Духовный управитель въ своимъ орґанѣ хоче (?) мира (спокою) а рôвночасно въ тôмъ орґанѣ выкидае кости зъ гробу пок. митрополитр С. Сембратовича, родовитого Лемка-Русина и звѣсного народолюбця!

Той священникъ не мае жадноѝ чести, если пхае ся яко духовный управитель до тои орґанізаціи, котра ненавидить всѣхъ попôвъ и навѣть встыдае ся ихъ, бо ухваляе параґрафъ, абы жадныхъ попôвъ не прійматн яко членôвъ, значить уважае ихъ всѣхъ за гôршихъ нѣжь робôтниковъ, значить така орґанізація въ дѣйсности е безрелиґійна бо якъ можна любити якусь церковь и обрядъ, а всѣхъ попôвъ ненавидѣти!

Но понеже головачѣ москвофульско-цареславній вôдъ „общества“ переконали ся, що безъ попа ничь не вдѣють въ Америцѣ, проте пôдшили ся въ побожныхъ людей, вышукали патронôвъ святыхъ и о. Обушкевича наняли за Духовного управителя, а ks. Olszewskoho на выпадокъ — зробили заступникомъ. Но если общество е греко-католицке то о. Обушкевичъ пôдъ тяжкимъ грѣхомъ утраты спасенія душѣ и щобы не буты самому выклятымъ, повиненъ або постарати ся абы ks. Olszewski зôставъ суспендованый обществомъ яко заступникъ Дух. управителя а таксамо айришскимъ біскупомъ абы зôставъ выклятый (бо о. Об. присягавъ, що айр. біскупъ мае цѣлковиту власть надъ греко-католиками), и рôвночасно повиненъ о. Об. постарати ся о выкинене зъ общества всѣхъ цареславныхъ, або если о. Об. самъ е цареславнымъ, то нехай скине маску уніята и публично нехай перейде на цареславіе бо нарôдъ не дасть ся довше туманити, и самъ вырече ся о. Обушкевича.

Се вже крайна безличнôсть накликовати до мира (спокою), а рôвночасно гавкати на всѣхъ украинско-рускихъ галицкихъ священиковъ, бо и ks. Olszewski хоть чистый полякъ и цареславный, и всѣ прочй батюшки цареславнй и всѣ угорскй попы суть добрй, тôлько галицкй суть злй!

Рôвночасно о. Об. въ своимъ орґанѣ выкидае кости зъ гробу пок. митрополита С. Сембратовича, тоже Лемка Русина и щирого народолюбця, бо и за житя богато доброго дѣлавъ всѣмъ, особливо шкôльнôй молодежи рускôй, тай посмерти оставивъ 30.000 зр. ав. на рôжнй добродѣйнй рускo-народнй цѣли! О. Об. анѣ за житя не дѣлае ничь доброго, а чей и по смерти (хто дожіе, то переконае ся) зъ его маетку будуть корыстати недостойнй особы, а для народныхъ цѣлей певно не дадуть ничь! Тôлько такъ дальше нехай о. Об. лае въ своимъ орґанѣ разомъ зô своими песиками не тôлько живыхъ але й чесныхъ и многозаслуженыхъ покôйниковъ, а певно и по его смерти тй самй песики то само будуть робити и зъ его кôстьми, тымъ скорше, если всѣмъ за житя не пороздѣлюе своихъ долярикôвъ, бо голый розбою не боить ся, такъ само и его песики.

Параґрафъ 12 общества каже, що члены общества мають сповѣдати ся, и до нынѣ Главный Духов. управитель не выдавъ роспорядженя чи и до цареславныхъ або до римокатоликôвъ мають ити сповѣдати ся, чи лишь до греко-катол. твердорусскихъ священниковъ.

V.

Грошѣ вôдъ новыхъ членôвъ не боять ся брати, але ихъ имена встыдають ся и боять ся голосити въ ґазетѣ а чому? Послухайте!

Параґрафъ 17. каже, що новоприступаючій членъ мае право до запомоги вôдъ того часу, якъ его секретарь втягне до гол. книги! Цѣкаве! А если прим. секретарови не схоче ся втягнути ажь за пôвъ року, щожь ему хто зробить, бо ґазета не голосить именъ новыхъ членôвъ, и такъ може не одному пропасти его кервавиця.

По смерти членъ не пôде анѣ не поѣде заглядати до книги гол. секретара, але за житя кождый членъ повиненъ заглядати до ґазеты, до справоздания секретаря, и тое передъ кортомъ мае тôлько важнôсть.

VI.

Урядники общества зломили ухвалы своеи головнои конвенція.

Въ параґрафѣ 25. стоить, що секретарь мае при кôнци кождого мѣсяця въ ґазетѣ здавати справоздане о станѣ касѣ, числѣ членôвъ и о всякихъ перемѣнахъ. Тымчасомъ урядъ тое зломивъ, и цѣлкомъ не голосить именъ новыхъ членôвъ, анѣ хто вымазаный, анѣ якій е розхôдъ! — Видно, що зъ грôшми не е на чисто, и тому людей туманять, що ажь квартально обѣцяють голосити розхôдъ.

До нынѣ члены не знають, где суть грошѣ общества, и чи суть якй въ касѣ, тай чи гол. урядники дали яку поруку (бондъ).

VII.

Урядники, хоть звычайнй робôтники, ухваляють собѣ въ обществѣ по 5 дол. денноѝ заплаты!!!

Чей всѣ читателѣ памятають а особливо делеґаты VII. гол. конвенціи Р. Н. Союза якъ В. Гладикъ невинно закидовавъ публично, що галицкй попы деруны и вороги народа и Союза, бо жадали по 5 дол. денноѝ заплаты и тикетъ, если яко урядники ѣдуть де въ справахъ Союза. Се показало ся неправдою и Гладика выкинуно за дверѣ зъ конвенціи.

А якъ самй зробили собѣ орґанізацію нѣбы хлопску, то еще въ касѣ мало що е грошей, а вже сего року на конвенціи въ Шенандоа тыхъ пару делеґатôвъ выбрало себе урядниками, и ухвалили собѣ страшно высоку платню (майже два разы высшу нѣжь въ Союзѣ), бо предсѣдатель и заступникъ по 5 дол. денно и тикетъ секретарови 25 дол. рôчно и по 5 дол. за кожде нововступаюче братство (чижь то его заслуга?), касіерови 25 дол. тоже.

Чей теперь розумнѣйшй члены общества прійдуть до розуму и запротестують противъ самовôльному и непатріотичному поступованю своихъ урядникôвъ, и змусять ихъ, абы замѣсть вѣчныхъ лайокъ (бо тымъ хотять очи замылити членамъ, щобы въ мутнôй водѣ лекше рыбу ловити!) въ ихъ орґанѣ було друковано скôлько грошей приходить до касы, а скôлько выдано, и якй члены приступають.

Правдолюбъ.

Дописи.

48. ЛИСТЪ ИЗЪ СТАРОГО КРАЮ.

Нова ґазета.

Звѣстный изъ своихъ пригодъ пôдчасъ страйку въ гусятинськôмъ повѣтѣ п. Михайло Петрицькій почавъ выдавати у Львовѣ що-тыжневу ґазету „Гайдамаки“. „Гайдамаки“ тримають са програмы національно-демократичнои партіи, т. є. будуть редаґованй въ тôмъ самôмъ дусѣ, що й „Діло“ Хибою ихъ, яку можна замѣтити вже въ першôмъ числѣ, є те, що вони занадто будять вѣру въ парламентаризмъ котрый въ теперѣшныхъ обставинахъ руськимъ хлопамъ абсолютно нѣчого не дасть.

Ґенеральный страйкъ въ Женевѣ.

Зъ початкомъ жовтня с. р. выбухъ въ мѣстѣ Женевѣ страйкъ трамваєвыхъ слугъ, котрый по кôлькохъ дняхъ скôнчивъ ся угодою. Коли однакъ трамваєве товариство почало нарушувати угоду, застрайкували трамваєвй слуги въ друге, а за ними обстали всѣ другй робôтники, — и такъ наставъ въ Женевѣ ґенеральный страйкъ.

Ґенеральный страйкъ!.., Се слово, зъ котрымъ нема жартôвъ. Представте собѣ, що всѣ робôтники одного дня перестають робити. Що-жь тодѣ? Нема що ѣсти, чимъ засвѣтити и затопити, за як!ись часъ не буде въ що одѣти ся, и т. д. и т. д., — ажь до того, що неробы почали бы мерти зъ нужды. Тому то сильнй свѣта сего боять ся ґенерального страйку якъ заразы и старають ся здусити його всѣми силами.

Та по Женевѣ, свободнôмъ мѣстѣ — свободнои Швайцаріи, можна було бодай тôлько сподѣвати ся, що правительство буде заховувати ся безсторонно, по приписамъ законôвъ, а не стане тероризувати робôтникôвъ, а помагати богачамъ. Однакъ показало ся, що республиканськo-демократичне правительство Женевы не гôрше вôдъ польсько-шляхотського въ Галичинѣ, коли ходить, абы боронити кишенѣ неробôвъ-богачѣвъ противъ справедливыхъ робôтничихъ жаданъ..

Коли лише выбухъ ґенеральный страйкъ. правительство сейчасъ взяло ся до „роботы“. Членôвъ страйкового комітету арештувало; участникôвъ страйку — чужоземцѣвъ выдалено поліційно не лише зъ женевского кантона, але вôдослало ихъ шупасомъ до ихъ вôтчины, подаючи за причину сего кроку те, що тй чужинцѣ — анархісты; урядове швайцарське кореспонденційне бюро голосило всему свѣтови, що страйкъ выкликали анархісты, бо анархістôвъ всюди ненавидять и тому лекше правительству оправдати свои насильства; нарештѣ войско, котрымъ Женева пôдчасъ страйку була переповнена, розганяло зборы и демонстраційнй походы страйкуючихъ...

Очевидно, що середъ такихъ обставинъ страйкъ мусѣвъ упасти и робôтники вернули до роботы, нѣчого не выгравши...

Коли приглянемось цѣлому женевському страйкови, то бачимо, що правительство заховувалось такъ само, якъ и правительство пôдчасъ страйку въ Галичинѣ, а властиво еще гôрше, бо до лайдацтвъ ц. к. польсько-шляхотського правительства въ Галичинѣ цѣлый свѣтъ уже привыкъ, а вôдъ правительства республиканьскои Швайцаріи нѣхто такихъ лайдацтвъ не ждавъ.

Отсей фактъ дуже поучаючій. Показуе вôнъ, що робôтникамъ въ ихъ боротьбѣ о лучшу долю нема чого падѣяти ся на нѣякй правительства, бо кожде теперѣшне правительство боронить выключно интересôвъ тои бôльшости, котра його выбрала и въ оборонѣ интересôвъ тои бôльшости не жахаєть ся нарушувати законы. Иньшими словами: законы для робôтникôвъ писанй лише доти, коли вони не шкодять капіталістамъ; коли-жь робôтники хотять на пôдставѣ тыхъ законôвъ боротися зъ капіталістами и коли та боротьба для капіталістôвъ дѣйстно небезпечна, тодѣ **для робôтникôвъ нема законôвъ, лише насильство.**

Противъ сего лишь одна рада: Нехай робôтники, котрыхъ на свѣтѣ таки найбôльше, держать ся разомъ, а тодѣ ихъ сила буде така велика, що вони будуть самй правительствомъ и самй будуть диктувати права!

М. Л.

Gimli Man. Canada.

Лучае ся часто, що черезъ свою неосторожнôсть чоловѣкъ наражае ся на велике нещасте. Зъ тои отже причины минувшого тыжня 17 лѣтній молодець Дмитро Ивасюкъ не зважаючи, що стрѣльбы курокъ вôдтягненый, сперъ ся рукою на люфѣ а ногою не знати якимъ способомъ трунувъ цинґель и стрѣльба выпалила, вôдорвала въ руцѣ палець а шрôтъ страшно покалѣчивъ одну сторону твари. Нещасливого выслано до шпиталю.

Другій выпадокъ лучивъ ся кôлька днѣвъ скорше, смутнѣйшій, бо въ той самъ спосôбъ черезъ неосторожнôсть И. Ходакъ застрѣливъ себе на мѣсци а товаришь его вôдъ сего виду страшного такъ розхоровавъ ся, що не тôлько его тварь змѣнена до непôзнаня але по кôлька годинъ лежить безъ памяти непритомный. Кажуть, що смерть незадовго загляне ему въ очи. Жѣнка одного и другого зъ дѣтьми оплакують свою недолю.

Василь Цѣхоцкій

Yonkers, N. Y.

Дня 27-го листопада вôдбуло ся въ Yonkers, N. Y. посвящене ново-помальованои церкви, котрои парохомъ есть о. П. Тимкевичь. Церковь представляе ся теперь дуже гарно такъ зъ внѣ якъ и въ серединѣ. Малярску роботу выкôнчивъ тутъ п. Олекса Нижанковскій дуже солідно за дуже низьку цѣну. Торжество посвяченя вôдбуло ся дуже красно при спôвучасти. о. Н. Подгорецкого зъ Jersey City, N. J. и о. Н. Струтиньского зъ Olyphant, Pa. Завважати треба, що такои єдности и такои красної роботы, яка е мѣжь Йонкерцями, майже нѣгде не ма. Про хрунѣвство и не чувати, бо паршивй вовцѣ зôстали прогнанй зъ помѣжь чесноѝ, патріотичноѝ громады. И дивѣть ся, що учинили нашй братя въ Йонкерсъ, коли не слухали баламутôвъ москвофулôвъ. коли показали тымъ пройдисвѣтамъ свôй рускій, козацкій кулакъ. Купили каменицю на 4 поверхи, другу, на 2 поверхи и прекрасный кусень землѣ, на котрôмъ теперь намѣряють будовати каменицю за 30. тысячь долярôвъ. Передше уже за згаданй каменицѣ и площу заплатили $18.000.

Мають три компанічнй сторы, сплатили вже довгу 12.000 и 1.200 за шеры — бизнесъ иде имъ прекрасно — а всього того доказала громада, котра всѣхъ парохіянъ числить всего-навсего кôлькасотъ душъ. — Проте честь Йонкерцямъ, слава имъ, та щиро руске „Помагай Боже!“ А мы усѣ берѣмь собѣ изъ нихъ прикладъ, щобысьмо гей сказеныхъ прочь вôдъ себе гнали паршивыхъ москвофулôвъ, то тогды всюды у насъ будуть такй краснй порядки, якъ мѣжь славными Йонкерцями!

До смерти ворогъ москвофульской зрады.

Подаемо сю допись дословно:

New York.

Почтенная редакціе „Свободы“! Прошу помѣстить пару словъ про доброе газдованье нашихъ православ ныхъ батюшекъ, бо они въ „Свѣтѣ“ и „Американскомъ православномъ Вѣстнику“ дуже одинъ другаго хвалятъ, а що злѣ творятъ, о томъ никтъ не вѣдае; бо хочу описать торжество освященія Российской Православной (цареславной) церкви въ Нью Іорку.

23. Новемрбрія отбулось посвященіе Российской Православной церкви, на тое торжество протоіерей Хотовицкій, будучи на посвященіи Арабской церкви въ Бруклину, запросилъ всѣхъ на посвященіе Российской церкви; правда богато людей прибыло на посвященіе, но въ церковъ пускали только за **тикетами**, якъ послѣ оказалось, что въ церкви було богато россійскихъ жидовъ, да Американовъ, що съ цѣкавости пришли посмотрѣть, да Россійское Посольство съ Вашингтону, да кольконадцать поповъ съ Епископомъ, що задаремно побираютъ пенсіи водъ Российкаго Синоду, за совершеніе трехъ царскихъ молебновъ да 52-хъ литургій (а часомъ и меньше) въ году, а для православнаго люду не було мѣста въ церкви, мусили стояти на улицѣ, навѣть Пассайское братство стояло на стритѣ, а щобы простый народъ не войшолъ въ церковь и не стѣснялъ „интелигенцію“, то при дверяхъ регименть благонадежныхъ полисмановъ, а въ церкви русскіе козаки держали порядокъ. Дуже цѣкавы мы есть, предъ якимъ образомъ жиды мусили ставить свечи? Постройка церкви по контракту должна была скончена къ Великъ день, але якъ мы видимъ, еще и теперь не закончена; и церковъ е заложена за 62500 дол. въ банку (т. е. взятъ моргечь), хотя остатня конвенція „Общества“ и постановила: ни една церковъ не мае права быти заложена. И якъ мы видимъ почему церковъ не скончена; то „Амер. пр. Вѣстникъ“ въ № 6. такъ пише: „почти въ одинъ мѣсяцъ случилось три снѣжныя бури, занесшихъ сугробами весь городъ и его даже далекіе окрестности его; затѣмъ пошли весенніе дожди и разливы, сопутствовавшіеся массой несчастій, затопленіе домовъ съ человѣческими жертвами, снесеніемъ мостовъ желѣзныхъ дорогъ и проч. т. е. така страшна катастрофа, що слибы надруковати, то и папѣръ не стерпѣлъ бы того, сама природа на каждомъ кроку противдѣйствовала; але все тое було на 97 улицѣ, а на 96 улицѣ мы мали придуже красну погоду, ни бачили ничо такого, а намъ здаеся щось иншое було причиною такъ долгой постройкой и еще теперь не скончeней церкви? Протоіерей Хотовицкій ни кому не объявилъ, що людей будутъ пускать въ церковъ тілько по тикетамъ, и колькой той тикетъ коштуе.

Намъ здаеся, що пр. Хот. тутъ поступилъ не дуже тактично, бо на першей недѣлѣ великаго поста, на службѣ Божіей, онъ объявилъ народу роспоряженіе Епископа Тихона: взимать за причастіе 3 дол. не уплатившаго не допускать; о чемъ послѣ въ продолженіи всего великаго поста було вывешено въ церкви объявленіе которое такъ гласитъ, по роспоряженію Его Преосвященства Преосвященнѣйшаго Тихона Епископа Алеутскаго и Св. Американскаго всѣ желающіе приступить съ исповѣди св. Причащенію, могутъ въ Субботу вечеромъ и въ Воскресенье утромъ но предварительно должны внести 3 дол.“ Въ томъ же 6 N. „Пр. Ам. Вѣстника“ на ст. 135-ой: „Православному Епископу дуже тяжко управлять его обширнѣйшей Епархіей, далныя и томительныя поѣздки изнурили совсѣмъ“: Бѣдачиско право; и что ему неотложно треба викарія; изъ послѣдняго числа „Свободы“ мы чуемъ, что Вселенскій Патріархъ Цароградскій высылае въ Америку миссіонера Епископа для организованія Православной Епархіи независимой отъ Россійскаго Синоду. Намъ здается, що пріѣздъ Епископа дуже облегчить ихъ трудную дѣятельность, але ту е инакше; мы видимъ що лемъ цареславные батюшки, дуже гнѣваются, що учреждается Вселенскимъ Патріархомъ независимая Православная Епархія, черезъ що дуже зопсуе ся имъ бизнесъ, що тая такса, котру они учредили за требы, незостанеся при нихъ самыхъ, и они напредъ страшатъ людей, що кто пристанетъ до православной Патріаршей миссіи то е Еретикъ и схизматикъ. Навѣтъ самъ Епископъ Тихонъ на посвященію церкви въ Пассайку казалъ одному руссину джерзи-ситскому, що якъ пріѣде Епископъ до Юнкерсъ то онъ его заразъ съ Россійскимъ Генеральнымъ Консуломъ отошлетъ до краю. Але поживемъ зобачимъ, и на тое кажемъ, що страхи на Ляхи. А Российскому Епископу припоминаемо щобъ онъ незабувъ, що онъ е въ Нью Іорку въ странѣ Републиканской, въ странѣ свободы, а не въ Петербургу або въ Москвѣ, гдѣ всякій жандармъ и полисманъ трепещутъ передъ Синодомъ и его ставленниками: Православный „Свѣтъ“ и „Православный Вѣстникъ“ дуже часто описуютъ, якъ Уніатскіе попы дерутъ съ народа за требы, але почтенные читатели запомните тое, що православные попы побираютъ добрую пенсію съ Синоду а уніатскіе живутъ съ народу. Примѣръ мы: протоіерей Хотовицкій въ Ню Іорку побирае почти 200 дол. мѣсячно и дре съ народа колько може. Наведемо факты. Не давно былъ случай, що пр. Хотовицкій несогласился крестить дочь М. Глазовой менѣе 6 дол. и она крестила дочь въ Арабской церкви; еще одна русская дама пришла брать шлюбъ и пр. Хотовицкій казавъ що менѣе 10 дол. шлюба не дасть, а т. к. она мала только два дол. то Хотовицкій ихъ взялъ и казалъ, що остальные 8 дол. заплатить въ разсрочьку по 1 дол. на тыждень (браво, то южь часто

по американьски) и 8. Септямбря Ню Іорское братство Рождества Пр. Богородици служило молебенъ въ церкви за що братство и заплатило 2 дол. 50 ц. за свечи и 2 дол. за труды от. Хотовицкого, але онъ звернулъ тыхъ 2 дол. предсѣдателю братства и казалъ що жадалъ не 2 дол. а 20 дол. отъ братства. Можнобъ було еще навесть много фактовъ, що православные дѣти були крещены въ костелахъ и т. п., но досыть и сего.

Нехай почтенные читатели сами осудять, чи Юнкерцы злѣ зрсбили що становятся подъ Вселенскаго Патріарха Цареградскаго; а за ними пойдутъ и многія другія парафіи бо Епископъ Тихонъ жадае, щобъ всѣ церкви були записаны на него, але того онъ не дочекаеся, бо церкви побудованы народомъ за гроши добытые кровавыми мозолями, и зостанутся достояніемъ народа.

Почтенная Редакція, прошу Васъ во имени всего Православного народа, помѣстити сію стать въ Вашей ґазетѣ, щобъ розкрылись черезъ тое очи народа. Остаюсь съ почтеніемъ

Православный, а не парославный.

Зъ Ню Йорку

пишуть намъ. Велике нещасте стало ся тутъ недавно помѣжъ Русинами. Оденъ молодый чоловѣкъ Максимъ Суховацкій зъ села Конечнои въ Галичинѣ, кинувъ ся зъ 7 поверха, зъ вокна на улицю и погибъ на мѣсци. Якажь була причина, котра спонукала его до сего страшного скоку?! Найблизшовъ причиновь було се, що вонъ залюбивъ ся въ замужной жѣнцѣ Гнатишаковой, а коли тая не хотѣла пристати на се, щобы зъ нимъ жити на вѣру, вонъ стрѣливъ два разы до неи, а коли она зранена упала на подлогу, вонъ самъ заподѣявъ собѣ смерть, кидаючись зъ высоты семого поверха на камѣнне улицѣ. Треба додати, що небощикъ и самъ бувъ жонатый; жѣнку полишивъ у краю.

Мы по смерти не станемо судити чоловѣка, а лише у пересторогу усѣмъ Русинамъ напишемо колька словъ. Приповѣдка руска каже: „зъ якимъ пристаешь, такимъ ся стаешь" и то е доказана правда; отъ и зъ сего страшного случаю показуе ся, на яку дорогу зойде и найлѣпшій чоловѣкъ, коли тримае компанію зъ людьми безъ вѣры та безъ серця.

Покойный Макс. Сухов. прійшовъ до Америки въ той думцѣ, щобы заробити трохи грошей, спровадити жѣнку и зажити собѣ у вольномъ краю щасливо и безпечно. Бувъ вонъ мущина здоровый, молодый и пильный, тожь при Божой помочи могъ легко сповнити тое, що загадавъ. Але нещаслива его доля занесла его помѣжъ москвофульскихъ опришковъ, котрі не маютъ нѣякои вѣры. а котрыхъ „богомъ" е добра ѣда та піятика, а притомъ крайна розпуста.

Ухопила та бомовска банда небощика у свои руки, навчила неморальности та безвѣрія, такъ, що бѣдачиско забувъ и за родину и за жѣнку у старомъ краю, а пивъ та гулявъ та розпусту творивъ зо славетными „редахторами." его такъ твердо затуманили та держали въ своихъ сѣтяхъ, що вонъ бувало цѣлыми днями пересиджуе въ редакціи „Брехнѣ," а й вечеромъ лишь зъ головнымъ брехуномъ вodъ шматы пускае ся на розпусту по нюйорскихъ улицяхъ. Москвофульскій драбы уживали небощика, яко сильного чоловѣка, на тое, щобы вонъ бивъ ся зъ „радикалами" и на митинґахъ щобъ робивъ неспокоѣ и бучѣ. — Обдуреный юдами, нещасливый покойникъ бувъ найгоряченйшимъ приятелемъ В. Гладика и заедно радились обыдва надъ тымъ, якбы то запрягчи американьску Русь у московске ярмо.

Коли небощикъ вагавъ ся воювати зо священиками, тогды В. Гладикъ зъ усеи силы старавъ ся подорвати въ нѣмъ вѣру до усього. Учивъ го, що Г. Бога не ма, що въ чоловѣцѣ душѣ не ма, що не ма нѣ пекла нѣ неба — ну! и допровадивъ своею дурною наукою до того, що чоловѣчище пустивъ ся на остатну дорогу, а вконци хотѣвъ замордувати чужу жену та й самъ собѣ зробивъ смерть.— Отъ дивѣтъ ся братя Русины, до чого провадить „Брехня" и еи „редахторы." Пристававъ зъ Гладикомъ и скончивъ самоубійствомъ. Такій сумный конець чекае кождого, хто не мае Бога въ серци, хто за грошѣ продае свою душу и совѣсть московскому чортови.

А теперь кличу я до тебе, Викторе Гладику и до васъ усѣхъ москвофульскій Юды и пытаю ся васъ: Хто виненъ тому самовбійству? Хто вodповѣсть передъ Богомъ и людьми за душу и жите небощика Максима Суховацкого? На кого буде плакати бѣдна вдова и сироты-дѣти у краю?

На васъ усѣхъ спаде проклятє изъ за его крови. Черезъ васъ вонъ покинувъ вѣру а перейшовъ на царославіе, а въ послѣдныхъ часахъ ставъ цѣлковитымъ недовѣркомъ. Поки жити будете, поти буде васъ переслѣдовати мара окровавленого, без'образного трупа.

Всюды, слѣдомъ за вами буде ити ся гадка, що нѣхто иншій, лише вы своею безбожностею зломилисьте, здопталисьте молоде жите. — Розбойники людского щастя и житя! Вже розпочала ся Божа кара надъ вами! Вже оденъ зъ васъ на судѣ Божомъ, але вонъ мало винный, бо его учинокъ се лишь думка изъ вашои головы.

Чи годни вы зрозумѣти сей знакъ, сю пересторогу и грозьбу, якй вамъ подае Провидѣне?!

Нѣ! бо задля доляра вы продати радйбы нашу Русь святу, кобы лишь моглисьте. Але Богъ зъ вотчиною и зъ нами. Каракча рука Господня повисла надъ вами!!! Я.

Надослане.

Поважана Редакція!

Прошу надруковати отсе мое письмо.

Минувшои недѣлѣ вodбулось торжественне посвячене угольного каменя подъ нову церковь въ Bradenville, Pa. Въ торжествѣ томъ взяли участь кромѣ мене такожь Впреподобный и Великоможный о. Годобай, великій и знаный характеръ о.Петрашевичь зъ Braddock, Pa., о. Коротнокій зъ Allegheny, Pa., п. Мих. Югасъ гол. предсѣдатель „Соединенія", п. М. Федорко подпредсѣдатель, п. П. Джмура касіеръ, п. Мих. Пачута гол. письмоводитель „Соединенія", п. П. Ю. Жатковичъ редакторъ органу „Соед." »А. Р. Вѣстника« и п. Миклущакъ патріотъ зъ Duquesne. Камень хотѣвъ посвятити о. Поливка зъ Windber, Pa. на той подставѣ, що вонъ головный духовный управитель „Соединенія," але я сказавъ, що о. Поливка може бути присутный на посвяченю лишь тогды, если здойме зъ себе ризы, реверенду и канонічный коларь. Однакъ о. Поливка на тое не згодивъ ся але забравъ чашу, ризы и вынѣсъ ся домовъ. Обрядъ посвяченя и Сл. Божу вodправивъ я при асистенціи Впреподобного и Великоможного о. Абата Годобая и оо. Петрашовича и Коротнокого. Впреподобный и Великоможный о. Годобай мали дуже красну проповѣдь до громадно зобраного тамъ народа. По посвяченю вodбувъ ся обѣдъ у п. М. Югаса, подчасъ котрого Впреподобный и Великоможный о. Годобай выголосивъ на адресу п. Югаса дуже красный тоастъ. Опосля поднѣсъ п. П. Ю. Жатковичь тоастъ въ честь Впреп. и Великоможного о. Годобая, „Соединенія" и Головного Уряду. По хвили Впреп. и Великоможный о. Годобай внѣсъ тоастъ въ честь ґаздинѣ дому панѣ Югасъ, почѣмъ слѣдовало ще колька тоастовъ,зъ якихъ найзамѣтнѣйшій бувъ прекрасный тоастъ поднесеный о. Петрашевичомъ зъ Braddock въ честь жѣнокъ. що въ кухни варили... Подчасъ обѣду показалось, що то неправда, що дехто собѣ перше думавъ. Показалось примѣромъ, що коли угорске вино розвеселило зобраныхъ то до спѣву словацкихъ пѣсень, якй выводивъ о. Коротнокій зъ Allegheny, прилучивъ ся и Впреподобный Великоможный о. Годобай та бравъ въ спѣвѣ участь. Вправдѣ на колькаразову прозьбу мою и п. Жатковича позволено намъ заспѣвати колька рускихъ марамороскихъ пѣсень, котрй вodспѣвавъ я при помочи прекрасного тенора п. Жатковича, однакъ опосля о. Коротнокій, спѣвавъ и дальше всякй словацкй ноты не зважаючи на се, що зобраний тамъ цивільнй люде и урядники „Соединенія" больше разовъ заявляли, що онй не е жадни Словаки або Чехи але Русины.

Взагалѣ зъ всего, що я подчасъ обѣду бачивъ, могу забезпечити кождого, що лѣпшого и фаміліярнѣйшого чоловѣка якъ Впреподобный и Великоможный о. Годобай, я не видѣвъ. Ровножь переконавъ ся я, що неприязни мѣжъ духовниками а урядомъ „Соединенія" (якъ дехто собѣ думавъ) зовсѣмъ не було а були непріязни личнй, котрй на згаданомъ обѣдѣ зостали цѣлковито усуненй и полагодженй. Въ виду сего думаю, що вodъ теперь справы греко-католицкои церкви въ Америцѣ и „Соединенія" вступлять на таку идеальну дорогу, о якой найлѣпшимъ патріотамъ могло хиба снитись. Не лише радуюсь и то безмѣрно, що такъ важна для добра цѣлои американьскои Руси подѣя сталась не только въ моѣй парохіи, але навѣть въ присутности моеи смиренной личности.

Зъ поважанемъ,

М. Балогъ, священикъ и парохъ рускои греко-католицкои церкви въ Травгеръ, Па.

Пригода мудраґеля.

Мѣжъ американьскими Русинами е спора пачка мудрагелѣвъ. Мудрагель такій все знае, (бодай такъ ему здае ся). И чомужь бы не мавъ знати? Прецѣнь вонъ ѣсть щодень шинку, пе пиво, вбираесь по паньски и зарабляе по колькадесять доляровъ на мѣсяць.Значить вонъ мудрый... Учитись, ему учитись? — Дежь тамъ! Прецѣнь на попа вонъ вже ся не вывчить, бо троха за старый, тай поповскихъ школъ тутъ нема; на дяка учитись не варта, бо вонъ ще больше заробить якъ дякъ. На щожь отже ему наука? Впрочѣмъ — вонъ все знае. Вонъ знае, що Анґлики звуть его „Гонґеріенъ", знае що лопата звесь „шуфля" — а пиво „біръ", знае „заґадемувати"... — о, вонъ знае добре „анґлицку бесѣду", хоть мешкае 3 милѣ вodъ мѣста, въ лѣсахъ на „печи"... Хто не вѣрить що вонъ знае по анґлицки, нехай лишь послухае, коли вонъ „мае слово" на братскомъ або парафіяльномъ мітинґу, якъ вонъ по анґлицки мовъ зъ рукава сипле. „Бай Джізусъ" и „байґали", „олрайтъ" и „есеръ" або „носеръ" у него чути за кождымъ словомъ.

—

Такій то оденъ мудрагель побувши пару лѣтъ на однои зъ Пенсилвенійскихъ „печей" и заробивши пару доляровъ вернувъ до краю на ґаздовку. Але щожь? — доляры округлй, два три мѣсяцѣ тай гетъ розкотились. Треба було справити гостину сусѣдамъ, тай кумовъ приняти, волы купити, старй довжки поплатити тай тй що жѣнка наробила, треба слугу зъеднати, ну тай Мошка старого знакомого не забувати. Богъ бы то побивъ того, що доляры округлыми зробивъ — подумавъ собѣ нашъ мудрагель, коли побачивъ що зъ его колька лѣтного заробку зостало ледвѣ столько що на шифкарту стане. Допозичивъ еще сотчину тай гайда назадъ до Америки. Довго вонъ тамъ ѣхавъ чи коротко, не знаю, але досыть що мабуть въ чотыри мѣсяцѣ посля свого вodъѣзду до краю — зъявивъ ся вонъ зновъ на Ellis Island коло Ню-Йорку, де высѣдають другй еміґранты. Коли его выпустили по довгихъ екзамінахъ на волю, постановивъ вонъ вмѣсто до Пенсилвеніи поѣхати въ „нюйорскй контры" до одного мѣсточка, де чувъ що е нашй Русины и зарабляють досыть добрй грошѣ. Тикетъ до мѣста сего доставъ, бо сказавъ имя мѣста хоть и не дуже выразно тай поклавъ передъ аґента грошѣ. Коли вже мавъ тикетъ, впакували его кондукторы на тренъ котрымъ мавъ ѣхати и скинули на стаціи на котрой мавъ высѣдати.

Але тутъ якъ разъ сталась ему маленька пригода. Грошей вже не стало, адресы до жадного краяна не мавъ а до сего и ночь темна зблизилась. Що тутъ робити? Якъ допытатись за Русинами? Ходить нашъ мудрагель, ходить по улицяхъ зъ тяжкими тлумаками на плечахъ, розглядаесь то на сей бокъ, то на той бокъ, а далѣ затримуе одного Анґлика и щось его пытаесь. Але Анґликъ, не розумѣючи его, здвигнувъ лишь плечима тай пошовъ собѣ дальше. Те саме зробивъ другій, третій и четвертый, котрыхъ вонъ затримавъ.

На конець зауважавъ его полісменъ, зблизивъ ся до него тай пытаесь по анґлицки: За кимъ шукаешь, John?

— Гонґеріенъ мі френдъ — вodповѣдае мудрагель.

— Що, що? — пытае полісменъ.

— Гонґеріенъ мі френдъ, зновъ давъ вodповѣдь нашъ мудрагель.

Полисменъ задумавъ ся. Вонъ не розумѣвъ тыхъ словъ. Знавъ що »мі френдъ« може значити только що „май френдъ" — мой приятелю! але що значить »Гонґеріенъ« сего вонъ не знавъ и такого слова нѣколи не чувъ. (Въ „Ню-Йорскихъ контрахъ" нашихъ людей не звуть „Гонґеріенъ", але „Рошенъ" або „Полишь").

— Гонґеріенъ, Гонґеріенъ — думавъ собѣ полісменъ то певно нѣчого иншого не значить якъ только гонґрі (голоденъ). Вонъ певно каже, що голоденъ, що хоче ѣсти — прийшовъ до заключеня полисменъ, дивлячись на цайґовй горлицкй короткй штанята и зажурене та вodъ піятики и морскои хоробы выблѣдле лице мудрагеля.

— Come on, John — сказавъ полісменъ тай потягнувъ мудрагеля за рукавъ до найблизшои ятки, яка ще була отворена. Тутъ купивъ фунтъ „бальоны" и попросивъ въ бучера кавалка хлѣба и давъ те все „John ови". Але John не хоче брати.

— „Мі но, мі но — каже John. — Мі гонґеріенъ мі френдъ, бай Джізусъ" — додавъ мудрагель, думаючи, що може хоть теперь скорше полисменъ его зрозумѣе.

Але ничь зъ того. Якъ полисменъ не ставлявъ ему пытанъ и якъ не старавъ ся его зрозумѣти — все на дармо. „Гонґеріенъ мі френдъ — ось й все чого могъ полисменъ вodъ нашого мудрагеля довѣдатись, бо слова „бай Джізусъ", „байґалі" и тымъ подобнй, якй John вodъ часу до часу докладавъ до „Гонґеріенъ мі френдъ" зовсѣмъ не були въ станѣ пояснити полисменови, чого вонъ хоче.

Видячи, що мае до роботы зъ якимсь чужинцемъ, що не зние анґлійскои мовы, зачавъ полисменъ водити нашого мудрагеля по рожныхъ Нѣмцяхъ, Французахъ, Шведахъ, Финахъ и другихъ чужинцяхъ думаючи, що они потрафлять зрозумѣти, чого John хоче. Але на дармо. Зъ John-ом не могъ нѣхто розмовитись. Тогды полисменъ взявъ мудрагеля на поліцію и здавъ старшому рапортъ. Зойшлись другй полісмены и стали John-а выпытувати, але такожь безъ успѣху. „Гонґеремъ мі френдъ" и „Гонґеренъ мі френдъ" повтарявъ разъ-вразъ мудрагель вже добре настрашеный и дивувавъ ся. чому его Анґлики не можутъ зрозумѣти, коли въ Пенсилвеніи всѣ Анґлики розумѣли що вонъ хоче, примѣромъ якъ сказавъ „біръ" то нѣколи не дали ему „виски" — а якъ сказавъ „виски" то нѣколи не дали ему „біръ." Єму шибнуло въ головѣ, що тй полісмены щось недоброго зъ нимъ задумують робити, що они розумѣють его и удають що не знають, що вонъ каже. Дають ему ѣсти, коли вонъ не голоденъ — чи не хотять они его часомъ строити я вodтакъ спродати молодымъ докторамъ, щобы рѣзали его трупа и на нѣмъ учились?.. При той послѣдной гадцѣ морозъ перейшовъ ему поза шкору, и вонъ пустивъ ся утѣкати. Але не далеко утѣкавъ, бо заледви убѣгъ колька кроковъ якъ почувъ сильный боль въ ногахъ якъ бы вodъ удару зелѣзною палицею. Вонъ упавъ на землю и сейчасъ двое рукъ мовъ желѣзными клѣщами его вхопили за одно рамя и за друге. Вонъ хотѣвъ вырватись, копавъ, кусавъ, але на дармо. его привели назадъ на поліцію, де вонъ на всякй питаня вodповѣдае крозь плачь всегда лишь те саме: „Гонґеріянъ мі френдъ."

Наконець старшій рѣшивъ, що позаякъ сей чоловѣкъ голоденъ и не хоче ѣсти и понеже приведеный на поліцію хотѣвъ утѣкати, отже певно вонъ мусить бути божевольный и яко такого замкнули его на ночь до арешту, щобы на другій день вodдати его до шпиталю для божевольныхъ подъ обсервацію.

Не буду тутъ описувати якй жалѣ и нарѣкане вывались зъ устъ нашого мудрагеля, коли его замкнено до арешту и якъ вонъ плакавъ та просивъ ся, коли его вodвезли до шпиталю для людей що зойшли зъ розуму. Не могучи порозумѣти, для чого те все сталось и для чого зъ нимъ те все роблять ть боячись якоись зрады, вонъ боявъ ся що не будь ѣсти, а хто знае чи бувъ бы справдѣ не збожеволѣвъ або не умеръ зъ голоду, наколибъ такій станъ рѣчей бувъ потревавъ досыть довго.

На щасте сталось инакше. Якъ всѣ другй новости дня, такъ само и новинка про незнакомого чужинця подозрѣлого о божевольность зъ всѣми подробицями що вонъ робивъ, и якъ заховувавъ ся — було описано въ мѣсцевой анґлійской ґазетѣ. Ґазета тая досталась до рукъ одного молодого руского хлопця робoтника, що не дармувавъ, але учивъ ся, на сколько лишь стало ему часу. Сирота зъ роду и безъ жаднои науки, вонъ вывчивъ ся въ Америцѣ кромѣ другихъ рѣчей такожь добре читати и писати по руски та по анґлійски, а кромѣ рускихъ ґазетъ мавъ звычай читати такожь щоденнй анґлійскй ґазеты вodъ дошки до дошки.

Побачивши въ ґазетѣ новинку про божевольного чужинця, зъ котрымъ нѣхто не могъ розмовитись, и вodъ котрого нѣхто не могъ больше довѣдатись якъ только те, що, „Гонґеріенъ мі френдъ" — вонъ сейчасъ подумавъ, (бо бувъ давнѣйше въ Пенсилвеніи) що се певно якійсь Русинъ або Словакъ або другій славянинъ. Вонъ сейчасъ постановивъ пойти по роботѣ до шпиталю и переконатись справдѣ, якъ рѣчи стоять, щобы опосля описати те все въ руской ґазетѣ „Свободѣ." Але якежь було его зачудоване, коли вмѣсто божевольного чоловѣка, побачивъ вонъ передъ собою свого краяна та ще до того вуйка, вodъ котрого мусѣвъ утѣкати до Америки, бо не могъ вытримати его побоѣвъ. Та нашъ молодый Русинъ не памятавъ вже вуйковй, якъ вонъ обходивъ ся зъ сиротою, але бачучи его бѣду, выпытавъ про все докладно а [illegible] розповѣвъ все [illegible] докторамъ, котрй сейчасъ нашого мудрагеля, а молодого чоловѣка вуйка выпустили на волю.

Мудрагель не могъ теперь натѣшитись та надякуватись свому сестрѣнцеви за его добрый, учинокъ, за те, що вынявъ его зъ „египетскои неволѣ" а бачучи, що „мудрагельство" поплачуе хиба при „барѣ" — переставъ бути мудрагелемъ. Хочь вже старшій чоловѣкъ, взявъ ся вонъ сильно до науки и вывчивъ ся скоро не только по руски читати и писати, але також по анґлійски. Днесь нашъ бувшій мудрагель есть порядныимъ Русиномъ, читае не лишь тутешнй, але и старокраевй рускй книжки та ґазеты, належить до рускихъ брацтвъ и до Союза та не разъ дописуе до рускои ґазеты »Свободы«. Всѣ порядни люде теперь его шанують и выбирають до рожныхъ урядовъ. Только „мудрагелѣ" его не люблять и боять ся, бо вонъ всегда ганьбить ихъ и каже имъ правду въ очи. ?

Крутня компаністовъ.

Вже здавало ся минувшого тыжня, що настане згода мѣжъ властителями майновъ и роботниками безъ посередництва мирового суду. Властителѣ майновъ самй дали до сего починъ, пропонуючи роботникамъ 15 процентову подвышку, 9-годинный день працѣ и важене угля. Роботники годили ся на все. Вже навѣть кончили ся переговоры мѣжъ представителями тросту а през. Мічеломъ и дня 28. м. м. мали подписати контрактъ на оденъ рокъ, коли въ томъ надоспѣла телеґрама вodъ т. зв. независимыхъ властителѣвъ майновъ, що они не хочутъ мирити ся безъ посередництва мирового суду.

Наколи-бъ мы були на столько уступчивыми — говорять независимй властителѣ — то юнія майнеровъ такъ поросте въ пѣре, що не переможемо еѣ опосля. Най судъ переслухае и нашихъ свѣдковъ, най и мы маемо спромогу боронити ся, тодѣ загалъ не буде могъ закинути намъ, будьто-бы вина була по нашой сторонѣ. Маемо досыть доказовъ, абы оправдати ся, а коли се стане ся, судъ може рѣшити справу въ нашу користь и не признати майнерамъ подвышку, яку хочете дати имъ добровольно. По такой заявѣ переговоры були зорванй, а роботники опять не знають, на чѣмъ стоять.

Мировый судъ ровножь не здѣлавъ доси нѣчого для роботниковъ. Через цѣлый минувшій тыждень не вodбула ся нѣ одна сесія бо судѣ не мали часу... гостять ся. Доперва дня 3. м. зобрали ся опять на нараду, та... мала надѣя.

Дня 1. и 2. с. м. розойшла ся чутка, що угляный тростъ зновъ навязавъ мировй переговоры зъ президентомъ Мічеломъ. Самъ [illegible] зомъ дае вже одначе лиш 10 процентъ подвышки, 9-годинный день працѣ и вагу угля. Нынѣ або завтра мали-бы добити торгу и подписати контрактъ.

Чи и самъ разомъ не скончить ся все на „гумбуґу," увидимо еще.

„SVOBODA"
(LIBERTY.)
The Little Russian Weekly,
published every Thursday
by the Svoboda Publ. Co.,
111 Lackawanna Str., Olyphant, Pa.

Established 1893.

Advertising rates furnished on application.

Entered at Olyphant, Pa. Post Office as Second Class Matter.

"Свобода"

часопись для руского народа въ Америцѣ и орґанъ „Р. Н. Союза", выходить що тыждня въ Четверъ и коштуе:

Въ Америцѣ на рôкъ $2.00
„ „ „ пôвъ року 1.00

Оплачувати ґазету треба все-гда зъ горы (напередъ).

Грошѣ треба посылати въ реджістрованôмъ листѣ, або через експресовый, або почтовый money order (мони ордеръ). Money order, то е карточку, котру дôстанете вôдъ почтаря або аґента на експресовôмъ офисѣ, пôшлѣть намъ, бо безъ того мы не годнѣ грошей дôстати.

Адресъ:
„SVOBODA"
111 Lackawanna Str.,
OLYPHANT, PA.

Нумеръ телефону: 8082.

Хто хоче, щобы его адресъ змѣнити, мусить подати намъ, кромѣ нового, также свôй старый адресъ.

Безъименныхъ дописей не принимаемо.

Хто хоче, щобы его статя, допись и т.п. були надрукованѣ въ „Свободѣ" въ четверъ, той мусить прислати намъ тую статю або допись такъ, щобы мы еѣ дôстали найдальше въ попередну суботу.

УВАГИ.

»Am. Russky Viestnik« ч. 42. подае въ перекладѣ довгу статю „Про гр. кат. візитатора" зъ мадярскои ґазеты »Magyarok Csillaga«. Статя писана зô становиска мадярско-католицкого, але попри тôмъ мѣстить богато правды. Авторъ статьѣ говорить про положене угрорускою (гр. кат.) попа въ Америцѣ, опôсля сходить на візитатора, про котрого каже, що самъ візитаторъ доси не знае, що вôнъ е и яка его власть, хоть про се знае всякій. Візитаторъ звесь „апостольскимъ візитаторомъ", — каже себе именовати „вікаріемъ", поводить ся якъ владыка, а тымчасомъ вôнъ е собѣ візитаторомъ и то досыть кепскимъ, бо всѣ ґазеты такъ славяньскѝ якъ и мадярскѝ высмѣяли его. Днесь о. А. Годобай не мае жадного поважаня и для угорскои власти та народности не приносить се чести, що вôнъ именуесь „высланникомъ угорскои власти" Въ кождôмъ разѣ о. А. Год., скôнчивши свою візитацію, мусить йти домôвъ, а его мѣсце займе иншій.

Авторъ повысшои статѣ згадуе про деякѝ „фяска" т. е. неповодженя о. візитатора въ часѣ его біскупскихъ объѣздокъ. Оденъ примѣръ наводимо: о. І. Сабовъ (чи.Шабо) свящ. при другôй церквѣ въ Пітсбурґу запросивъ о. А Годобая посвятити дзвôнъ, на котрôмъ казавъ выляти имя: Андрей Годобай — Апост. вікарій. Парохіяне побачивши сей написъ, спилували сейчасъ, чимъ дали доказъ, що о. А. Годобая за вікарія не узнають. Подôбныхъ шопокъ робили зъ нимъ бôльше. Се вина его хиткого характеру и тыхъ, що хотѣли покористуватись его особою для своихъ цѣлей — т. е. „махерôвъ русссько-мадярскихъ."

Въ тôмъ самôмъ числѣ „Am. Russky Viestnik-a" умѣстивъ редакторъ вже друге въ перекладѣ письмо о. І. Сабова, яке тойже помѣстивъ въ старокраевôй мадярскôй ґазетѣ „Gorok Katolikus Szemle" ч. 44. Згадана часопись е урядовою ґазетою угрорускихъ попôвъ та конснсторій и выдаесъ за ихъ грошѣ. Отже о. І, Сабовъ, набожный фарисей, пише въ нѣй проти „Соединенія", его часописи и редактора. Властитель небôщика „Slov. Amerikana" — „ńe može patric sos založenymi rukami, že tento chudobny dobry robotny l'ud s povzbudzujucimi panslavskymi myšlenkami, od našej vlasci odcudzi sa...... Bo tota gazetta („Ам. Р. Вѣстникъ" — але ажь по конвенціи) popov pracujucich za vieru gr.-kat. a za vlasc mad'arsku všitkymi pomenuje .... jednym slovom podboruje l'ud proti cerkovnej verchnosti a proti našej mad'arskej vlasci. – Такъ пише мадяронъ-пôпъ І. Сабовъ, що бере по $30.00 за похороны зъ рускихъ людей, а тамъ въ краю представляе себе добрымъ мадярскимъ патріотомъ. — Хруньство и конець!

Кождого разу нюйорскій орґанъ о. Обушкевича дае доказъ безмежнои глупоты своихъ „редахторôвъ". Й такъ въ послѣднôмъ числѣ пише ся шмата, що на Мадярщинѣ загальна сума наложеного податку выносить одинъ біліонъ и ще тамъ щось. — Знайтежь дурнѣ, що тысячь міліонѣвъ зве ся міліярдъ, а біліонъ податку не платить и цѣла Европа. Біліонъ се есть міліонъ міліонôвъ. Єслибы на Угорщинѣ бувъ такій податокъ, то на кожду голову (старого й малого) припалобы платити пятьдесять тысячь коронъ, то значить, що за грошѣ зъ такого податку мôгбы купити цѣлу Австрію зô всѣми ґрунтами, лѣсами, каменицями, ба навѣть зъ тыми гавзиками и блощицями, якѝ посѣдае о. Обушкевичь въ старôмъ краю.

Якжежь можете выдавати ґазету, такѝ идіоты. А ще горшѝ дурнѣ тѝ, що васъ читають та хвалять. „Господинове!" Тажь ґазету выдавати, а ермолоя спѣвати або шклянки мыти въ готелю то не всьо едно!

НОВИНКИ.

— **Новымъ** буковиньскимъ и далматиньскимъ греко-оріентальнымъ митрополитомъ именовано д-ра Репту, дотеперѣшного радовецкого епископа. Буковиньскѝ Русины не можуть надѣяти ся много добра вôдъ новоименованого владики, бо д-ръ Репта бувъ, е и буде запеклымъ Румуномъ.

— **Вже** розличныхъ дурницъ допускали ся люде зъ любови, та мабуть не много начислено случаѣвъ, щобы залюбленый десперантъ скочивъ въ огонь и спаливъ ся живцемъ. Таке приключило ся недавно на фармахъ коло Пайпстонъ, Мін. 15-лѣтный Вілъ Зебренгавзенъ, сынъ фармера, смертельно залюбивъ ся въ 15-лѣтнôй Розаліи Горнъ, также дочцѣ фармера. На лихо отець дѣвчати зовсѣмъ не розумѣвъ ся на любощахъ и не то не хотѣвъ й бачити любовника своеи дочки, але зловивши его оногды пôдъ вôкнами, давъ тростиною поганого прочуханця. Ся обставина такъ зажурила и розчарувала молодого жениха, що пôдпаливъ копицю соломы, скочивъ въ огонь и згорѣвъ живцемъ — зъ любови.

— **Дѣйсна** саламаха. Въ мѣсточку Аранжь, Тексасъ, Уілъ Гаррісъ застрѣливъ пôдчасъ суперечки Джефа Чанолтъ. Маршалокъ мѣсточка, Джорданъ, увязнивъ тодѣ убійника, але ще не довѣвъ его до вязницѣ. вже побратимъ арештованого, Джонсъ, почавъ стрѣляти до маршалка. За другимъ стрѣломъ маршалокъ Джорданъ упавъ безъ житя, а Джонсъ освободивъ побратыма зъ его рукъ. Теперь свояки и пріятелѣ Джордана пустили ся на здогôнъ за Джонсомъ и застрѣлили его. Горрісъ бувъ також пострѣленый опôсля и увязненый. Словомъ — дѣйсна тексаньска саламаха.

— **Правомъ** лінча замучили оногды жителѣ Лівісбурґа, Тенн. мурина Джанъ Дейвісъ. котрого увязнено за убійство фармера, Роберта Едейра. Оружна товпа мущинъ, числомъ 500 люда, напала на вязницю, выволѣкла зъ ней безталанного мурина и по годинѣ жорстокого знущаня повѣсила на деревѣ. — Такои самои беззаконности довершено мин. недѣлѣ въ Елисабетъ, Ки. Кôлькасотъ замаскованыхъ мущинъ облягло повѣтову вязницю и почало домагати ся вôдъ сторожѣвъ выдачѣ Боклеса, котрого засуджено на вѣчный арештъ за убійство бѣлои женщины. Сторожѣ якъ звычайно, поховали ся тодѣ въ мысячу дѣру, а заговôрники силомôць вдерли ся до вязницѣ и повѣсили арештанта на лѣхтарни, середъ подвôря.

— **Незвычайный** выпадокъ приключивъ ся 18. м. м. въ черновецкôмъ карнôмъ судѣ (на Буковинѣ). Судія Сервишеръ прикликавъ одного арештанта для доповненя слѣдчихъ зôзнанъ. Въ часѣ протоколу закликали судію до телефону. Коли вôнъ вôддаливъ ся, а писаръ, заглубленый мѣжь паперами, писавъ, арештантъ скорыставъ зъ сего, бо зô значнои высоты скочивъ через вôкно и втѣкъ.

— **Розпоровъ** живôтъ. Въ Девятирѣ, равского повѣта (Галичина) Семко Кулієвичь, вышовши оногды пяный зъ корчмы зачавъ по пяному суперечку зô своимъ сусѣдомъ Грицемъ Ковбасевичомъ и въ гнѣвѣ такъ сильно ударивъ его ножемъ въ живôтъ, що ажь внутрености вышли зъ него. Нещасного перевезли до шпиталю въ Жовквѣ, де по страшныхъ мукахъ померъ въ кôлька годинъ. Кулієвича арештувала жандармерія и вôдставила до вязницѣ въ Гавѣ рускôй.

Хрунь.

Подавъ Стефанъ Макаръ.

(Дальше).

Проць лишь очи вытрѣщивъ на Микиту, а той пакаючи лихе цигаро, нахиливъ свое лице ажь до Процевого и поспытавъ остро:

— Не вѣришь?

Проць здвигнувъ раменами не маючи що вôдповѣсти.

— А якже — горячивъ ся Микита — що захочу то потрафлю. Я собѣ хлопъ, маю на карку голову не таку, небоже, якъ твоя. Го-го-го! братику, лишь собѣ зô мною зачни а такои тобѣ наварю кашѣ, що не зъѣси еи до смерти. Абысь знавъ, я Микита... и ставъ себе бити пястукомъ въ груди ажь гомôнъ йшовъ.

Проць ставъ цофати ся зъ переляку, гадаючи, що Микита вылле свою злôсть на него. Се боягузтво Проця розвеселило и пôдхлѣбило Микитѣ та впровадило его вôдъ разу въ добрый гуморъ. Вôнъ радый бувъ, коли найшовъ ся такій, що его лякавъ ся. Передъ такимъ вôнъ мôгъ розказувати залюбки свои подвиги, знаючи, що не стрѣне ся зъ переченемъ. Коли якъ коли а сьогоднѣ зôбрало ся Микитѣ на балачку. Вôнъ доконче хотѣвъ высказати хто вôнъ е и що вôнъ може. Взявши Проця за рамя и киваючись бѣля него вôнъ ставъ говорити лагôднѣйшимъ та тихшимъ голосомъ.

— Ты, Процю, еще „ґринорь" не знаешь мене добре, але якъ поживешь довше, переконаешь ся хто я. Поспытай малои дитины, кожда тобѣ скаже хто такій Микита. Мене знають въ судѣ, наставники при роботѣ, передô мною тремтѣвъ навѣть самъ пôпъ, бо знавъ, що якъ Микита скаже такъ мусить бути. А тѝ дурнѣ называють мене хрунемъ. Най собѣ называють, я тымъ не журю ся, бо знаю, що прозывають зъ зависти та злости, що они не можуть мати такого розуму та щастя якъ я.

Ту Микита нахиливъ ся ажь до Процевого уха та ставъ дальше розказувати зъ якоюсь злорадною усмѣшкою на устахъ.

— Тѝ ось тамъ, що то такъ на мене вызвѣрили ся передъ хвилею, они мене добре памятають еще зъ давнѣйшихъ часôвъ. Або я тому виненъ що они були такѝ дурнѝ? Я бувъ такій самъ „ґрінорь" якъ они, але въ мене було розуму и проворности за нихъ усѣхъ.

Ту Микита перебивъ свое оповѣдане сердечнымъ смѣхомъ. Опôсля продовжавъ такъ:

— Якжежь ту не смѣяти ся? Ты лишь, Процю, уважай, а самъ зарегочешь ся здорово. Бачишь ось тыхъ чотырохъ, що звивають тамъ по правôй сторонѣ салѣ? Якъ прійшли зъ старого краю то кождый зъ нихъ заплативъ менѣ по пять долярôвъ за те, що вступили ногою на американьску землю а тымъ самымъ нѣбы вôдцурали ся австрійского цѣсаря. Опôсля якъ дôстали роботу то по першôй выплатѣ зновъ мусѣвъ кождый зъ нихъ зложити по пять долярôвъ нѣбы на такѝ паперы, що его мали зробити справедливымъ американскимъ робôтникомъ. Якъ опôсля дôзнали ся, що того податку не треба имъ було платити троха не попукали зô злости а я лишь смѣявъ ся въ кулакъ. Та що менѣ була за бѣда? Я знавъ вже англійску мову то собѣ плювъ на все. Прійде бувало до мене якій „ґрінорь", просить навчити его, якъ просити о роботу, а я его такъ навчу, що якъ вôнъ выговорить тое передъ наставникомъ, то не тôлько що не дôстане роботы, а дуже часто обôрве штурханцѣвъ.

Такъ, Процю, теперь вже не те, що колись.

А гадаешь може, що я кол бувъ безъ цента? Хорони Господи! Навѣть пôдчасъ страйку и тогдѣ я не стративъ головы на карку. Люде сидѣли безчинно а я собѣ спокôйненько працювавъ въ „майнахъ". Тамъ навѣть спавъ а людямъ передъ тымъ розтрубѣвъ, що ѣду въ далекѝ стороны шукати за роботою. Якъ було по страйку то я нѣбы вернувъ назадъ зъ дороги и вже тогдѣ працювавъ вразъ зъ другими явно. Але опôсля, уважаешь Процю, гадаю я собѣ, хиба я вôлъ, щобы такъ тяжко ґарувати? Чи я не можу зажити собѣ легше? Якъ загадавъ такъ и стало ся. Приходжу до наставника и кажу до него: Такъ и такъ, „мистеръ басъ", ты знаешь, що я выгоджувавъ компаніи пôдчасъ страйку а я и теперь выгоджу.

— Чимже ты компаніи выгодишь, Майкъ? — каже до мене наставникъ. Якъ вôнъ тое сказавъ то пôдсмѣхнувъ ся зъ пôдъ ока. Якъ я побачивъ, що вôнъ пôдсмѣхнувъ ся зъ пôдъ ока, я тежь всмѣхнувъ ся, але прижмуривъ ажь оба ока. Тогдѣ наставникъ каже до мене:

— Майкъ (вôнъ не вмѣвъ вымовити Микита) каже: Майкъ, ты е найспосôбнѣйшій зъ усѣхъ гунґарôвъ, я тебе, каже, люблю, поважаю и шаную, кажи отверто, въ чѣмъ ты выгодишь компаніи?

А я кажу: — Мистеръ басъ, такъ и такъ, ты знаешь, кажу, що теперь помѣжь робôтниками закладають ся якѝсь юніи а тамъ на мітинґахъ е розмаита бесѣда то я тобѣ можу доносити хто найбôльше бесѣдуе и що бесѣдуе а ты вже зъ нимъ справишь ся, якъ самъ найлучше будешь знати.

Якъ зачувъ тое наставникъ то мало мене не вдусивъ такъ мене обнимавъ та цѣлувавъ. Не вѣришь, Процю? Щобымъ такъ застигъ на тôмъ мѣсци якъ брешу.

Проць переступивъ зъ ноги на ногу, заслинивъ роздерте цигаро и притакнувъ головою:

— О, чомубы я не мавъ вѣрити.

Микита бувъ въ самôмъ розговорѣ оповѣданя:

— Йди но, Процю, принеси ще що выпити, бо такъ на сухо не йде. Я тобѣ ще не одно розкажу.

Коли оба выпили принесене Процемъ пиво, Микита вôдкашлянувъ и ставъ говорити дальше:

— Якжежь наставникъ скôнчивъ мене обнимати та цѣлувати, тогдѣ каже до мене: — Майкъ, я тобѣ дамъ таку роботу въ майнахъ, що якъ схочешь то можешь прійти робити а якъ нѣ то нѣ а платня буде все йти.

— Дякую дуже красно — повѣдаю я наставникови — буду старати ся вôддячити ся стократно.

— А де ты такого розуму набравъ? — пытае мене наставникъ — чи покôнчивъ ты якѝ школы?

А я по собѣ не подаю такъ якъ бы то нѣчо, лишь кажу: — О гей, я вчивъ ся въ краю на попа, але не сподобавъ собѣ те становиско и поѣхавъ до Америки

Наставникъ лишь похитавъ головою, сказавъ „бай ґашь" тай вôдôйшовъ.

А що, Процю, дурень я? Га? Кажи!

Проць вôдрѣкъ зъ якоюсь набожностю въ голосѣ, вдивляючись тупо въ лице Микиты — ба правда, що нѣ.

(Конець буде.)

Справоздане касове
Р. Н. СОЮЗА ЗА МѢСЯЦЬ ОКТОБЕРЬ, 1902.

Пôсля книжки приходу.

188.	Rhone, Pa., Бр. св. Спаса, (Sept.)	21.65
189.	Lansford, Pa. Бр. Пр. Богор.	167.00
190.	Northampton, Pa. Бр. Пр. Богор.	45.17
191.	Wes Moreland City, Pa. Бр. св. Мих.	17.33
192.	„ „ „ „ „	13.02
193.	Mahanoy Plane, Pa. Бр. св. Иліи	5.55
194.	Cohoes, N. Y. М. Р. Н. С.	25.16
195.	Jessup, Pa. Бр. св. П. и П.	14.06
196.	Monessen, Pa. Бр. св. І. Хр.	13.42
197.	Old Forge, Pa. М. Р. Н. С.	5.10
199.	Buffalo, N. Y. Бр. св. І. Хр.	20.10
200.	Charleroi, Pa. Бр. св. Духа	50.10
201.	Trauger, Pa. Бр. св. П. и П. (Sept. и Oct.)	54.40
202.	McAdoo, Pa. Бр. св. Богор.	48.19
203.	Munising, Mich. Ів. Цѣслякъ	2.10
204.	Trauger, Pa. Бр. св. І. Хр, (Sept.)	35.08
205.	Rhone, Pa. Бр. св. Спаса	24.00
206.	Eleonor, Pa. Бр. св. Мих.	41.68
207.	Jersey City, N. Y. М. Р. Н. С.	20.30
208.	„ „ „	50.00
209.	„ „ „	50.00
210.	Trauger, Pa. Бр. св. І. Хр. (Okt.)	50.40
211.	Allegheny, Pa. Бр. св. Богор.	33.80
212.	New York, N. Y. М. Р. Н. С.	18.40
213.	Т Лабовскій, орґанізаторъ	15.30
214,	Desloge, Mo. Бр. св. І. Хр.	40.45
215.	St. Louis, Mo. Бр. св. Мих.	44.70
216.	Elizabeth, M. J. М. Р. Н. С.	11.98
217.	Scottdale, Pa. Бр. св. І. Хр.	37.53
218.	Sterling, Pa „ „	9.10
219.	Priceburg, Pa. Бр. св. Васил.	28.24
220.	Olyphant, Pa. Бр. св. І. Хр.	99.26
221.	Passaic,. N J. Бр. св. О. Ник.	22.43
222.	Pittsburg, Pa. Бр. св. Мих.	24.95
223.	Madison, Ill. Бр. Пр. Богор.	11.75
224.	Breslau, Pa. Бр. св. Андр.	15.94
225.	Syracuse, N. Y. Бр. св. П. и П.	18.02
226.	Mayfield, Pa. Бр. св. Кир. и Мет.	25.89
227.	Troy, N. Y. Бр. св. О. Ник.	23.76
228.	Shamokin, Pa. Бр. св. Йосифа	21.30
229.	Ansonia, Conn. Бр. св. П. и П.	52.60
230.	Carnegie, Pa. „ „	82.00
231.	Breslau, Pa. Ар. св. Андр.	32.53
232.	Priceburg, Pa. Бр. св. Вас.	3.70
233.	Mayfield, Pa. М. Р. Н. С.	14.05
234.	Бр. св. І. Хр.	23.10
235.	Bellevernon, Pa. Бр. Пр. Богор.	34.75
236.	Whitney, Pa. Бр. Трехъ Свят.	24.80
237.	Pittsburg, Pa. М, Р. Н. С.	49.65
238.	Auburn, N. Y. Бр. св. О. Ник.	13.32
239.	Glen Lyon, Pa. Бр. св. П. и П.	15.80
240.	Scranton, Pa. Грицъ Роздѣльскій	6.30
241.	Elmira, N. Y. А. Курила	6.50
242.	Northampton, Pa. Бр. Пр. Богор.	71.55
243.	McKeesport, Pa. Бр. св. І. Хр,	79.40
244.	Glen Lyon, Pa. Бр. св. П. и П.	6.10
245.	Yatesboro, Pa, Бр. св. Мих.	25.50
246.	Gradatim, Pa. М. Р. Н. С.	9.56
247.	Plymouth, Pa. Бр. св. П. и П.	54.26
248.	Ramey, Pa. М. Р. Н. С.	33.60
249.	Ford City, Pa. Бр. Пр. Богор.	32.75
250.	Scranton, Pa. Бр. св. Иліи	30.00
251.	Yonkers, N. Y. М. Р. Н. С.	47.55
252.	Westmoreland City, Pa. Бр. св. Арх. Мих.	24.26
253.	Simpson, Pa. Бр. св. Вас.	39.55
254.	Powhatan, W. Va. Бр. Пр. Богор.	12.63
255.	Shamokin, Pa. М. Р. Н. С.	119.24
256.	Ansonia, Conn. М. Р. Н. С.	22.90
257.	Bridgeport, Conn. М. Р. Н. С.	6.80
258.	Mt. Carmel, Pa. Бр. св. Димитр.	35.00
	Разомъ:	2286.36

зъ концемъ септембра було	14585.79
въ октобрѣ прийшло	2286.36
разомъ	16872.15
розхôдъ въ октобрѣ	1507.12
Станъ касы зъ концемъ октобра	**15365.03**

Д. Д. Пирчъ, секретарь. А. Шаршонь, касіеръ.

Н. Подгорецкій, контрольоръ.

Справы „Союза“.

Головный Урядъ „Р. Н. С.“ на роки 1902—1904.

Головный председатель о. М. СТЕФАНОВИЧЪ, 619 Carson Str., Pittsburg, Pa.
Головный секретарь Д. Д. ПИРЧЪ, Box 355, Olyphant, Pa.
Головный касіеръ АЛЕК. ШАРШОНЪ, 524 Pine & Franklin St., Shamokin, Pa.

Ихъ заступники:
Мѣсто-председатель ... М. Кравчишинъ, NORTHAMPTON, PA.
Заст. секретаря ... С. Ядловскій, NEW YORK, CITY.
Заст. касіера ... Н. Глова, EXCELSIOR, PA.

Радні:
М. Туровъ ... Priceburg, Pa.
Мих. Пачута ... Mt. Carmel, Pa.
Діон. Голодъ ... Jersey City, N. J.
Мих. Грицюкъ ... McKeesport, Pa.
Андрей Добошъ ... Lansford, Pa.
Ив. Сабатъ ... Yonkers, N. Y.

Ихъ заступники:
Ал. Горбаль, Мих. Юськъ, К. Кобанъ, А. Валевскій, Ник. Добровскій.

Контрольна комісія:
о. Н. Подгорецкій, box 31, Jersey City, N. J.
К. Кирчовъ, 102 Morris Str., ...
Ив. Гардый, Trauger, Pa., Westmorel. Co.

Вступайте до „Союза“.

Кождый членъ платить на мѣсяць только **70 центовъ**, нѣ больше, нѣ менше.

За те достанете **600 доляровъ посмертного, а 300 дол.** за жену и всякй другй запомоги въ разѣ калѣцтва и т. п. Хто не годенъ платити 70 центовъ на мѣсяць той може платити половину, то есть 35 центовъ, а тогды достане лишь половину зъ посмертного и другихъ запомогъ.

Записуйте вашй дѣти до „Союза“. Дѣти можна записувати лишь такй, котрй маютъ одень рокъ житя, або больше. За дѣти треба платити 25 центовъ на мѣсяць, а посмертне по нихъ достанете далеко больше якъ въ котрой небудь асекураціи (інсюренс).

Не волочѣть ся по чужихъ організаціяхъ, котрй выступаютъ противъ вашои народности и вѣры, але приступайте до своеи рускои організаціи, до „Союза“. Памятайте, що вы Русины!

Просимо

Вп. секретаровъ „Союза“, щобы подавали точнй адресы нововступившихъ дорослыхъ членовъ „Союза“, записаныхъ на цѣле посмертне сейчасъ до редакціи „Свободы“. Также само просимо подавати намъ якъ найточнѣйше всякй змѣны адресовъ членовъ „Союза“, списъ членовъ суспендованыхъ, выступившихъ, вымазаныхъ, вѣдъѣхавшихъ до краю и умершихъ.

Редакція „Свободы“.

Въ мѣсяцю Октобру с. р. приступили до „Р. Н. Союза“ слѣдуючй новй члены:

Нове тов. „Зоря“ въ Нюйорку
Тарнавскій Михайло
Тарнавска Гелена
Чорнецькій Йосифъ
Бѣлобрагъ Иванъ
Яхницкій Василь
Жигаль Михайло
Бурдіянъ Стефанъ
Подсадочный Юрій
Шкребайло Йосифъ
Молчко Иванъ
Мазуба Фелѣксъ
Копитъ Илько
Борцанъ Марія
Кашинскій Андрей
Зущакъ Иванъ
Яхвакъ Иванъ
Сипанъ Якимъ
Волосейка Василь
Кучма Онуфрій
Подзускій Дмитро
Драганъ Иванъ
Борцанъ Андрей
Дѣти:
Кашеньскій Мих.
„ Ник.
Ярема Йосифа-Йоанна
Борцанъ Анна-Юліанна

Въ мѣс. Новембрѣ приступили:
Ч. 52. Саболь Марія
Ч. 30. Гнитрикъ Йосифъ, дитина
„ Гаврило „
Ч. 49. Диднякъ Петро
Маруша Кароль
Легоцкій Василь

Квітъ.

Симъ посвѣдчаю, що я отримала зъ касы „Р. Н. Союза“ $600.00 яко посмертну запомогу по моимъ покійн. мужу Ефремѣ Лукановѣ, бувшому членови „Р. Н. Союза“ за що складаю Выдѣлови „Р. Н. С.“ сердечну подяку.

Шамокинъ, Па. 17-го новембра 1902.
Марія Лукановъ.
Свѣдки: Иванъ Глова, Гаврилъ Малинякъ.

ПОСМЕРТНЙ † ВѢСТИ.

Михайло Судинкъ, сынъ Прокопа и Маріи Судинковъ лѣтъ 3½ чл. „Р. Н. Союза“ упокоивъ ся дня 10. Новембра 1902 въ Rhone, Pa. Вѣчна ему память!

Панове секретарѣ!

Коли высылаете грошѣ до „Союза“, то на чеку або мони ордеръ або драфтѣ выписуйте завсѣгды такъ: **L. R. N. U. Alex Sharshon treas.** Инакше выписовати безусловно заказую. Оголошене гол. секретаря въ посл. числѣ нашого органу, щобы выписовати L. R. N. U. of America есть зовсѣмъ мильне. Гол. конвенція ухвалила, що всѣ грошѣ маютъ посылати ся на имя „Союза“ и Союзового касіера, для того треба такъ выписовати, якъ въ горѣ мною подано.

Грошей въ реджестрованыхъ листахъ не вольно посылати.

Чековъ, мони ордеровъ або драфтовъ, на котрыхъ буде инакше выписано якъ: „L. R. N. U. Alex Sharshon treas“ гол. секретарь не приме, але вѣдошле назадъ до лотычного секретаря на его коштъ.

Питсбургъ, Па 25 Новембра 1902.
М. Стефановичъ, гол. председ. „Р. Н. С.“

— **О. Ник. Подгорецкій** приѣхавъ дня 1. дец. 1902. до Олифанту и въ присутности А. Шаршоня, касіера, перепроваджовавъ контролю зъ дѣяльности головного секретаря Д. Пирча.

Пов. Панове!

Минувшого мѣсяця я опознивъ ся зъ высылкою выказовъ декотрыхъ братствъ а то въ тои причины, що мин. мѣсяця навѣстивъ наше мѣстечко Olyphant страшный огонь и я мусѣвъ утѣкати чимъ скорше зъ цѣлымъ домомъ и канцелярию „Р. Н. Союза“. Не треба вамъ казати, що при такой скорой „муфованцѣ“ все иде въ переверты и много рѣчей затраче ся; тожъ заки я всѣ повынаходивъ и до порядку приправадивъ, взяло менѣ много часу, черезъ що зупинило мене въ моей секретарской роботѣ.

Д. Д. Пирчъ.

Оповѣщене.

Братство св. Йоана Хрестителя въ McKeesport, Pa. повѣдомляе всѣхъ своихъ членовъ, що въ недѣлю 21. децембра с. р. буде звѣльненый старый урядъ братства, котрый потрудивъ ся въ сѣмъ роцѣ немало въ рôжныхъ справахъ, а натомѣсть буде ся выбирати новый урядъ на рôкъ 1903. Взывае ся проте кождого члена братства, щобы прійшовъ повысше означеного дня на мітинґъ, бо хто безъ важнои причины не появить ся, заплатить 1 доляра кары. Такъ ураджено на послѣднôмъ мітинґу.

Михайло Ірацовъ, секретарь.

Важне.

Братство св. Василія Вел. въ Priceburg, Pa. дае до вѣдомости всѣмъ своимъ членамъ, що дня 21. грудня 1902. буде мати рôчный мітинґъ, на котрôмъ будуть пересмотренй всѣ братскй справы и буде ся выбирати новый урядъ на рôкъ 1903. Взывае ся всѣхъ членôвъ на той мітинґъ, бо хто безъ важнои причины не появить въ означенôмъ часѣ, той буде караный на 1 доляра. Котрй члены спôзнили ся зъ мѣсячнымъ, най выровнають свои залеглости, абы можна здати докладне справоздане касове; такожь хто довженъ за 3 мѣсяцѣ тратить право голосованя. Члены на далекихъ мѣсцевостяхъ, не могучй прибути на мітинґъ можуть свои желаня прислати листовно на руки секретаря. Засѣдане вôдбуде ся, якъ звычайно, о 1-ôй годинѣ пополудни въ гали рускои школы въ Olyphant, Pa.

Повысше братство буде принимати новыхъ членôвъ (до братства и до „Союза“) черезъ три мѣсяцѣ: грудень, сѣчень и лютый за знижену цѣну, т. е. $3.00.

Русины вступайте до рускихъ братствъ и до „Р. Н. Союза“, бо то найлѣпша орґанізація и найтаньша асекурація.

Андрей Гальчакъ, предсѣдатель, Юрко Фацатъ, секретарь.

Оповѣщене.

Братство Рож. Прес. Богородицѣ, ч. 16. въ Лансфордъ, Па. скликуе рôчный мітинґъ на день 4-го януарія 1903 р. до галѣ пôдъ рус. церквою. Найперше будуть прочитанй на мітинґу доходы и розходы зъ минувшого року, опôсля приступить ся до выбору нового уряду братства, а въ кôнци буде принимати ся новыхъ членôвъ при зниженю вступного.

Просимо всѣхъ членôвъ нашого братства зъ Lansford, Coal Dale, Hauto Nesquehoning, Pa, абы зôйшли ся на сей мітинґъ пôдъ карою 1. доляра.

Братскій урядъ:
Теодоръ Плюта, предсѣдатель, Гарасимъ Сидорякъ секр. братства Мих. Терепанъ секретарь Р. Н. С.

Оголошене!

Важне для рускихъ дѣвчатъ и женъ!!

Въ мѣсяци грудни (децембрѣ) сего року буде ся пріймати до цѣлого сестричного брацтва св. Ольги **безъ вступного.** Длятого кому де близше и выгôднѣйше нехай приготуе ся (если ще не належить доси до брацтва) впередъ и зголосить ся особисто о годинѣ 4 пополудни въ недѣлю на мітинґъ або въ Джерсі сіти 21. децембра або въ Нюйорку (гора мѣста) № 1341. евеню А. межи 70 а 71 улицею дня 14. децембра; або въ Нюйорку (дôлъ мѣста) № 220 East 3 улиця (въ домѣ ч. А. Кашеньского) дня 7. децембра; або въ Бруклинѣ дня 7. децембра № 76 North 6 street; або Bloomfield дня 30. новембра у ч. Анны Козакъ, 343 Belleville Ave.; або въ Elisabeth, N. J. дня 7. децембра № 11 Washington Ave. (въ домѣ ч. Д. Годзя); або въ Hackensack, N. J. на Beech street въ домѣ ч. М. Ратка! Мѣсячно выносить 25 центôвъ. За те членъ по 3 мѣсяцяхъ мае право до 100 дол. посмертного и до $2.50 тыжневои запомоги въ разѣ слабости! Каса сестрична выносить около 1200 дол., прочій маетокъ около 200 дол., числить членôвъ около 400! Пріймае ся въ вѣцѣ вôдъ 8—35 лѣтъ.

Головный Урядъ Брацтва.

— **Церковна** громада въ Carnegie, Pa. высилае двохъ колекторôвъ Лешка Бланяра и Петра Карляка на збиране добровôльныхъ жертвъ на будову новои церкви. Заразомъ просить всѣхъ Русинôвъ и иншй народы о ласкавый даръ на дôмъ божій. Лотъ пôдъ будову церкви и два гавзы вже покуплено и зроблено першй кроки до божого дѣла.

П. Щерба, секретарь.

— **Дня** 9. м. м. вôдбувъ ся мітинґъ братства св. Йоана Хрестителя въ Deloge, Mo. на котрôмъ зôстали выбранй слѣдуючй урядники братства: Василь Цюра предс., Дмитро Дичко мѣстопредс., Иванъ Ґалайда секретарь, Теодоръ Лукачикъ письмоводитель, Box 8, Николай Репакъ касіеръ, Иванъ Кела и Теодоръ Посыпанко колекторы, Павло Ваганъ, Лешко Хаць и Стефанъ дозорцѣ хорыхъ, Иванъ Посыпанко дверникъ.

— **Всѣмъ,** котрымъ на тôмъ залежить подаю свою адресу:
W. B. Cichocki
P. O. Box 92.
Gimli, Man. Canada.

Дальше справоздане касове тов. „Рускій Народный Дôмъ Емігр. въ Америцѣ.“

Дня 24. октобра 1902. Йосифъ Гуманъ зъ Олифанту, Па. $2.00
Готôвка зъ перенесеня зъ д. 7. авґ. 1902. 706.68
Дня 30. нов. 1902. станъ касы $708.68

За комітетъ:
о. Н. Пôдгорецкій, председатель,
К. Кирчôвъ, секр.
Лазоръ Сиротякъ, касіеръ.

УВАГА: До жертвователѣвъ, що зложили були 28 дол. делеґаты „Союза“ на конвенціи належить тоже Иванъ Сабатъ зъ жертвою 1 дол. Цѣла сума $28.00 була выказана въ справоданю касовôмъ зъ 7. авґ. 1902.

Братя робôтники!

Трохъ Вашихъ братôвъ, честныхъ Русинôвъ и членôвъ „Союза“ сидить въ арештѣ. Дôстались они тамъ не за злодѣйство, або за яку другу провину, але за те, що пôдчасъ страйку боронили робôтничу справу. Братя! Жены и дѣти тихъ 3 робôтникôвъ, хотять ѣсти а ихъ мужѣ и вôтцѣ сидять замкненй въ арештѣ! Але ще не конець на тôмъ, бо компаністы стараютъ ся всѣми силами, щобы они були засудженй на довгй лѣта арешту.

Братя, поможѣть имъ! Сежь не чужй люде, а ваши рôднй братя; се не скебы, а юнійнй робôтники майнеры.

Жертвы присилайте на адресъ редакціи Свободы, Svoboda, Box 418, Olyphant, Pa.

Кожда хочь и найменча жертва буде публично поквитована и за кожду хочь найменчу жертву дякуе вамъ въ имени увязненыхъ вже наперёдъ

Комітетъ.

Оповѣщене.

Братство св. Ар. Михаила въ St. Louis, Mo. подае до вѣдомости всѣмъ своимъ членамъ, що на день 7-го децембра с. р. скликуе рôчный мітинґъ (о 2 годинѣ поп.) На сѣмъ мітинґу будуть обговорюванй и покôнченй найважнѣйшй справы братства, а также переведе ся выбôръ братского уряду на рôкъ 1903. Хто безъ важнои причины не явить ся на мітинґу, буде караный на 50 центôвъ. Котрй члены маютъ якй довги въ братствѣ, най стараютъ ся поплатити, щобы можна було выровнати и довести до порядку рôчнй рахунки.

Павло Федорко, предсѣдатель. Григорій Конча, секретарь.

ВСЯЧИНА.

Свѣтъ въ числахъ.

Вôдъ 1. сѣчня до 30. вересня 1902 р. доходы австрійскихъ зелѣзниць державныхъ выносили 53 міл. 595 тыс. коронъ въ особовôмъ, а 12 міл. 616 тыс. 900 коронъ въ товаровôмъ руху.

Найбôльшій оночевый огородъ въ свѣтѣ е въ горахъ Озаркъ въ Арканзасъ. Огородъ (власность тросту) обнимае просторонь 5.000 акрôвъ ґрунту, а що на кождôмъ акрѣ засаджено 50 деревъ, то въ цѣлôмъ огородѣ е ихъ 250 тысячь.

Вѣкъ нашои землѣ обчисляють на 158 міліонôвъ лѣтъ.

Росийській царь — звѣриною. Въ російськôмъ мѣстѣ Курску, приготовляючись сего лѣта на приѣздъ царя, поручило правительство орґанізацію добровôльнои охороны для „высокои царськои особы“... Кому? — мѣсцевому товариству для охороны звѣрять!

Намъ не пошкодить.

Мазуръ: — Ци віс Русінку бози, зе на васе скуре псиехалъ до Гамерикі насъ поселъ Стапіньскій?

Русинъ: — О, се дурниця! Вôнъ намъ не пошкодить.

Мазуръ: — Цему?

Русинъ: — Бо вôнь приѣхавъ до Америки, щобы зъорґанізуваги у Вашинґтонѣ „Коло польске“, а всѣхъ Американцѣвъ хоче навчити переводити выборы на галицкій ладъ.

Мазуръ: — А цизъ то мозліве?

Русинъ: — Чомужь-бы нѣ? У „Вшехъ-Полякуфъ“ все можливе, скоро лише Бадені буде президентомъ Сп. Державъ а ґрафъ Пініньскій ґубернаторомъ Пенсилвеніи.

Єсли хто знае

где проживае Олена Горватъ, котра передъ кôлькома мѣсяцями служила въ Jersey City, N. J., то нехай ю повѣдомить, абы она чимскорше зголосила ся до польского дому еміґраційного 18 Greenwich Str. New York по свою 14-лѣтну сестрѣницю, котра прибула передъ тыжнемъ зô старого краю.

Оголошене.

Рускій малярь, лякерникъ и позолотникъ, П. Пашкевичь, приѣхавъ зъ Перемышля (Галячина) и пошукуе занятія. Поручаемо его Русинамъ американьскимъ. Адресъ его: 38 Greene Str. Jersey City, N. J.

Вже кôнчить ся друковати Календарь „Союза“ на рôкъ 1903.

Коштуе лишь 25 центôвъ!

Календарь мѣстить въ собѣ кромѣ многихъ поучаючихъ и цѣкавыхъ рѣчей та образкôвъ такожь **Уставъ церковный.**

Цѣна календаря назначена тому така низька, щобы рускій календарь „Союза“ мôгъ найбѣднѣйшій собѣ купити, а не выдававъ центôвъ на чуже дранте.

Просимо всѣхъ секретарѣвъ „Союза“ и рускихъ братствъ, щобы сейчасъ написали намъ скôлько прислати на ихъ руки календарѣвъ и щобы прислали заразомъ грошѣ. Тыхъ, що не зложили рахунку ще зъ тамтогорôчныхъ календарѣвъ просимо, щобы сейчасъ такій рахунокъ зложили.

„Svoboda“,
Box 418
Olyphant, Pa.

